

İLKOKUL 4. SINIF

TRAFİK GÜVENLİĞİ

DERS KİTABI

Yazarlar

Ayla YURDUSEVER

Teoman YALÇIN

Talim ve Terbiye Kurulunun **28.05.2018** tarih ve **78** sayılı kararıyla **2018-2019** öğretim yılından itibaren 5 (beş) yıl süreyle ders kitabı olarak kabul edilmiştir.

SEMİH OFSET

S.E.K. YAYINLARI

Bu kitabın her türlü hakları,
Fikir ve Sanat Eserleri Yasası gereğince Semih Ofset S.E.K. Yayınlarına aittir.

Dil Uzmanı

Himmet Açıkgöz

Görsel Tasarımcı

Ümit Yüksel

ISBN

978-605-9204-88-0

Baskı

Semih Ofset Matbaacılık Ltd. Şti.

Ankara - 2018

www.semihofset.com.tr

İSTİKLÂL MARŞI

Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;
O benimdir, o benim milletimindir ancak.

Çatma, kurban olayım, çehreni ey nazlı hilâl!
Kahraman ırkıma bir gül! Ne bu şiddet, bu celâl?
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helâl.
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl.

Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım.
Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım!
Kükremiş sel gibiyim, bendimi çiğner, aşarım.
Yırtarım dağları, enginlere sığmam, taşarım.

Garbın âfâkını sarmışsa çelik zırhlı duvar,
Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var.
Ulusun, korkma! Nasıl böyle bir imanı boğar,
Medeniyet dediğin tek dişi kalmış canavar?

Arkadaş, yurduma alçakları uğratma sakın;
Siper et gövdeni, dursun bu hayâsızca akın.
Doğacaktır sana va'dettiği günler Hakk'ın;
Kim bilir, belki yarın, belki yarından da yakın.

Bastığın yerleri toprak diyerek geçme, tanı:
Düşün altındaki binlerce kefensiz yatanı.
Sen şehit oğlusun, incitme, yazıktır, atanı:
Verme, dünyaları alsan da bu cennet vatanı.

Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki feda?
Şüheda fışkıracak toprağı sıksan, şüheda!
Cânı, cânânı, bütün varımı alsın da Huda,
Etmesin tek vatanımdan beni dünyada cüda.

Ruhumun senden İlâhî, şudur ancak emeli:
Değmesin mabedimin göğsüne nâmahrem eli.
Bu ezanlar -ki şehadetleri dinin temeli-
Ebedî yurdumun üstünde benim inlemeli.

O zaman vecd ile bin secde eder -varsa- taşım,
Her cerîhamdan İlâhî, boşanıp kanlı yaşım,
Fışkırır ruh-ı mücerret gibi yerden na'sım;
O zaman yükselerek arşa değer belki başım.

Dalgalan sen de şafaklar gibi ey şanlı hilâl!
Olsun artık dökülen kanlarımın hepsi helâl.
Ebediyyen sana yok, ırkıma yok izmihlâl;
Hakkıdır hür yaşamış bayrağımın hürriyyet;
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl!

Mehmet Âkif Ersoy

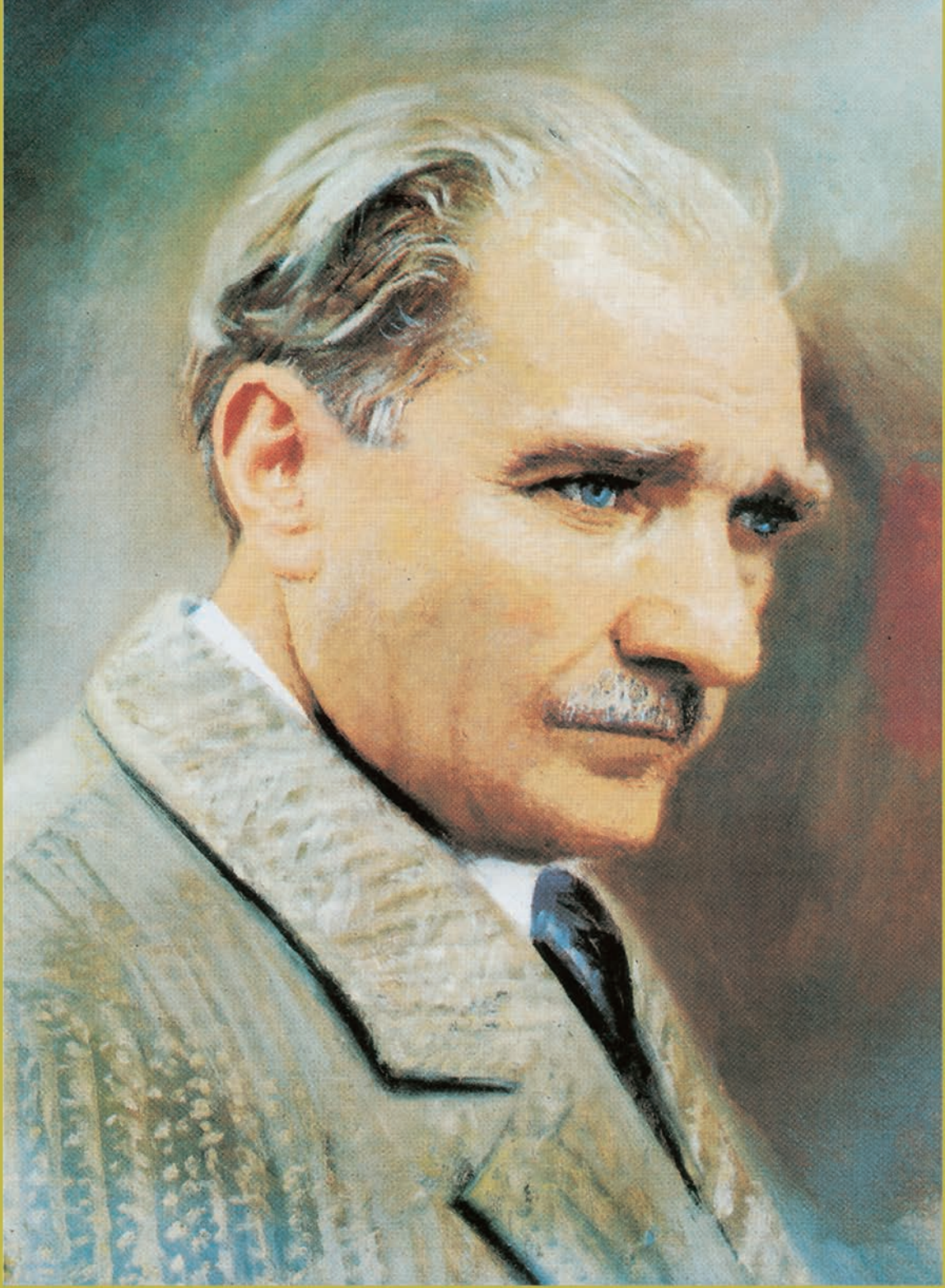
GENÇLİĞE HİTABE

Ey Türk gençliği! Birinci vazifen, Türk istiklâlini, Türk Cumhuriyetini, ilelebet muhafaza ve müdafaa etmektir.

Mevcudiyetinin ve istikbalinin yegâne temeli budur. Bu temel, senin en kıymetli hazinendir. İstikbalde dahi, seni bu hazineden mahrum etmek isteyecek dâhilî ve hâricî bedhahların olacaktır. Bir gün, istiklâl ve cumhuriyeti müdafaa mecburiyetine düşersen, vazifeye atılmak için, içinde bulunacağın vaziyetin imkân ve şeraitini düşünmeyeceksin! Bu imkân ve şerait, çok namûsait bir mahiyette tezahür edebilir. İstiklâl ve cumhuriyetine kastedecek düşmanlar, bütün dünyada emsali görülmemiş bir galibiyetin mümessili olabilirler. Cebren ve hile ile aziz vatanın bütün kaleleri zapt edilmiş, bütün tersanelerine girilmiş, bütün orduları dağıtılmış ve memleketin her köşesi bilfiil işgal edilmiş olabilir. Bütün bu şeraitten daha elîm ve daha vahim olmak üzere, memleketin dâhilinde iktidara sahip olanlar gaflet ve dalâlet ve hattâ hıyanet içinde bulunabilirler. Hattâ bu iktidar sahipleri şahsî menfaatlerini, müstevlîlerin siyasî emelleriyle tevhit edebilirler. Millet, fakr u zaruret içinde harap ve bîtap düşmüş olabilir.

Ey Türk istikbalinin evlâdı! İşte, bu ahval ve şerait içinde dahi vazifen, Türk istiklâl ve cumhuriyetini kurtarmaktır. Muhtaç olduğun kudret, damarlarındaki asil kanda mevcuttur.

Mustafa Kemal Atatürk

MUSTAFA KEMAL ATATÜRK

İçindekiler

1. Ünite

Kitabımızı Tanıyalım.....	7
1. Ünite: Trafikte Güvenlik	9-62
Trafik ve Can Güvenliği	10
Trafik ile İlgili Kavramlar	13
Trafik İşaret Levhalarının Önemi.....	16
Yaya Olmak	19
Güvenli Yol	23
Neler Öğrendik?	25
Araçlar ve Kurallar	29
Ulaşım Araçlarının Özellikleri	31
Geçiş Üstünlüğü Olan Taşıtlar	33
Trafikle İlgili Kurumlar ve Meslekler.....	35
Neler Öğrendik?	37
Toplu Taşıma Araçları	41
Taşıtlara Binerken ve Taşıtlardan İnerken	43
Trafik Kazalarının Sebepleri	46
Tehlikelere Karşı Önlemler	48
Tehlikeli Hareketler	51
Trafikte Nezaket.....	53
Trafik Kurallarının Etkileri.....	55
Trafik Kurallarına Uyulmalı.....	57
Neler Öğrendik?	59

2. Ünite

2. Ünite: Trafikte İlk Yardım	63-78
İlk Yardım Malzemeleri	64
Kimlerden Yardım İstenir?	67
Doğru İlk Yardım.....	70
Hafif Yaralanmalarda İlk Yardım	72
Neler Öğrendik?	74
Cevap Anahtarı.....	78
Sözlük.....	79
Kaynakça.....	80

Kitabımızı Tanıyalım

Ünite Numarası	1. Ünite
Ünite Adı	Trafikte Güvenlik
Konu anlatımında kullanılan görseller	

Ünite Numarası	1. Ünite																																
Ünite Adı	Trafikte Güvenlik																																
Hazırlık çalışmalarının olduğu bölüm	<p>HAZIRLIK ÇALIŞMALARI</p> <ul style="list-style-type: none">Trafik denince aklınıza neler geliyor?Aşağıdaki resimden yararlanarak trafikin insan hayatına etkisini ve önemini tartışınız.																																
İşlenişte kullanılan resimler																																	
Konu anlatımında kullanılan metinler	<p>Kara yolları üzerindeki yayaları, araçların, hayvanların hâl ve hareketlerine trafik denir. Trafik içinde hayatımızın bir parçası olmuştur. İhtiyaçlarımızı karşılayabilmek için kara yollarından ve ulaşım araçlarından yararlanırsınız. Okula, alışverişe, oyun parkına veya akraba ziyaretine gitmek için trafik ortamında bulunursunuz.</p> <p>İnsanlar trafikte;</p> <ul style="list-style-type: none">Yaya,Yolcu,Sürücü olarak bulunur. <p>Yaya, yolcu veya sürücü olarak trafikte bulunan insanlar, trafik kazasına sebep olmamak için trafik kurallarına uymalıdır.</p> <p>Yaşanan yörenin nüfusuna, araç sayısına ve kara yollarının yapısına göre trafik yoğunluğu da farklılık gösterir. Trafik yoğunluğunun artması ile trafik kazaları arasında bir ilişki vardır. Bu nedenle özellikle yoğun trafikin olduğu yerlerde daha dikkatli olmak, kesirlikle aceleci olmamalıdır. Kendimizin ve başkalarının can güvenliğini sağlamak için, trafik kurallarına uymayı yaşam tarzı yapmalıyız.</p>																																
İşlenişte kullanılan etkinlikler	<p>Etkinlik</p> <p>Türkiye İstatistik Kurumunun (TÜİK) trafik kazaları verileri incelendiğinde ölümlü ve yaralanmalı trafik kazası sayısının her yıl arttığını görürüz.</p> <ul style="list-style-type: none">Aşağıdaki tabloyu inceleyerek yorumlayınız.Trafik kazalarının neden olduğu yaralanma ve ölümlerin azaltılıp önlenmesi için neler yapılabileceğini tartışınız. <table><thead><tr><th>Yıllar</th><th>Ölümlü, Yaralanmalı Kaza Sayısı</th><th>Ölü Sayısı</th><th>Yaralı Sayısı</th></tr></thead><tbody><tr><td>2010</td><td>116.804</td><td>4.045</td><td>211.496</td></tr><tr><td>2011</td><td>131.845</td><td>3.835</td><td>238.074</td></tr><tr><td>2012</td><td>153.552</td><td>3.750</td><td>268.079</td></tr><tr><td>2013</td><td>161.306</td><td>3.685</td><td>274.929</td></tr><tr><td>2014</td><td>168.512</td><td>3.524</td><td>285.059</td></tr><tr><td>2015</td><td>183.011</td><td>7.530*</td><td>304.421</td></tr><tr><td>2016</td><td>185.128</td><td>7.300</td><td>303.812</td></tr></tbody></table> <p><small>Tablo: Yıllara göre trafik kazaları (TÜİK www.tuik.gov.tr 07.12.2017)</small></p> <p>* Trafik kazasında yaralanıp sağlık kuruluşuna sevk edilenlerden kazanın sebep ve tesiriyle otuz gün içinde hayatını kaybedenler de dâhil edilmiştir.</p>	Yıllar	Ölümlü, Yaralanmalı Kaza Sayısı	Ölü Sayısı	Yaralı Sayısı	2010	116.804	4.045	211.496	2011	131.845	3.835	238.074	2012	153.552	3.750	268.079	2013	161.306	3.685	274.929	2014	168.512	3.524	285.059	2015	183.011	7.530*	304.421	2016	185.128	7.300	303.812
Yıllar	Ölümlü, Yaralanmalı Kaza Sayısı	Ölü Sayısı	Yaralı Sayısı																														
2010	116.804	4.045	211.496																														
2011	131.845	3.835	238.074																														
2012	153.552	3.750	268.079																														
2013	161.306	3.685	274.929																														
2014	168.512	3.524	285.059																														
2015	183.011	7.530*	304.421																														
2016	185.128	7.300	303.812																														
İşlenişte kullanılan tablolar	<table><thead><tr><th>Yıllar</th><th>Ölümlü, Yaralanmalı Kaza Sayısı</th><th>Ölü Sayısı</th><th>Yaralı Sayısı</th></tr></thead><tbody><tr><td>2010</td><td>116.804</td><td>4.045</td><td>211.496</td></tr><tr><td>2011</td><td>131.845</td><td>3.835</td><td>238.074</td></tr><tr><td>2012</td><td>153.552</td><td>3.750</td><td>268.079</td></tr><tr><td>2013</td><td>161.306</td><td>3.685</td><td>274.929</td></tr><tr><td>2014</td><td>168.512</td><td>3.524</td><td>285.059</td></tr><tr><td>2015</td><td>183.011</td><td>7.530*</td><td>304.421</td></tr><tr><td>2016</td><td>185.128</td><td>7.300</td><td>303.812</td></tr></tbody></table>	Yıllar	Ölümlü, Yaralanmalı Kaza Sayısı	Ölü Sayısı	Yaralı Sayısı	2010	116.804	4.045	211.496	2011	131.845	3.835	238.074	2012	153.552	3.750	268.079	2013	161.306	3.685	274.929	2014	168.512	3.524	285.059	2015	183.011	7.530*	304.421	2016	185.128	7.300	303.812
Yıllar	Ölümlü, Yaralanmalı Kaza Sayısı	Ölü Sayısı	Yaralı Sayısı																														
2010	116.804	4.045	211.496																														
2011	131.845	3.835	238.074																														
2012	153.552	3.750	268.079																														
2013	161.306	3.685	274.929																														
2014	168.512	3.524	285.059																														
2015	183.011	7.530*	304.421																														
2016	185.128	7.300	303.812																														

İşlenişte
kullanılan
şema

4. Dönüş

Trafikte en önemli unsur insandır. **Yaşama hakkı:** insanların en temel vazgeçilmez hakkıdır ve bu hak kutsaldır. İnsanların can güvenliğinin sağlanması ve trafik kazalarının olmaması için sürücü, yolcu ve yaya olan insanların trafik kurallarına uymaları gerekir. Sorumluluk sahibi bireyler olarak diğer insanların yaşama hakkına saygı göstermeli ve kazaların azaltılması için üzerimize düşen görevleri yapmalıyız. Trafik kurallarını en iyi şekilde öğrenip uygulayarak kendi can güvenliğinizi sağladığınız gibi başkalarının can güvenliğini sağlama da katkısı sağlamış oluruz. Zira bir insanın hata yaparak sebep olacağı trafik kazasından çok çok insan ve doğal çevre etkilenmektedir.

Trafik kazaları ile ilgili istatistik verileri incelediğimizde; trafik kurallarına uyulmaması, olumsuz hava koşulları, yol ve araç kusurlarının kaza nedenleri arasında olduğunu görürüz. Trafikte en önemli unsur insan olduğu gibi maalesef en önemli kaza sebebi de insan olmuştur.

Etkinlik

Yandaki şemayı incelediğimizde sürücü, yaya ve yolcu olarak insanların trafik kazalarındaki payının yaklaşık % 99 olduğunu görüyoruz. Bunun sebebini araştırınız.

(TÜİK, 2016). www.tuik.gov.tr(31.08.2018)

Ölümlü ve yaralanmalı trafik kazalarındaki kusur oranları

DEĞERLENDİRME ÇALIŞMALARI

1. Trafğin anlamını ve önemini anlatınız.
2. Trafik kazasına sebep olan unsurları açıklayınız.
3. Trafikte hem kendinizin hem başkalarının can güvenliğini sağlamak için neler yapmalısınız? Örnekler vererek anlatınız.

BONRAKI KONUYA HAZIRLIK

Yakın çevremizde bulunan trafikte ilgili yol yapıları, trafik işaretleri, trafik işaret levhaları ve işareti trafik cihazları hakkında bilgi edininiz.

Sonraki konuya
hazırlık bölümü

Konu sonlarında
değerlendirme
çalışmalarının
olduğu bölüm

Trafikte Güvenlik

NELER ÖĞRENDİK?

A - Doğru ifadelerin başına "D", yanlış ifadelerin başına "Y" yazınız.

1	Kara yollar üzerindeki yayaların, araçların ve hayvanların hâli ve hareketlerine trafik denir.
2	Trafikte en önemli unsur taşıtlardır.
3	Kara yolu kenarında duran taşıtları; önünden, arkasından ve arasından karguya geçilmez.
4	Kara yollarında karşıya geçmek için; alt geçitler, üst geçitler, işareti trafik cihazlarının olduğu güvenli geçiş yerleri tercih edilmelidir.
5	Trafik kazalarının oluş sebepleri arasında en önemli payı araç kusurları oluşturur.
6	Trafik işaret levhalarının şekli, renk, yazı ve semboller ile verdiği mesajlara uygun davranılmalıdır.
7	Yayalar, yaya kaldırımlarında kendi gidiş yönlerine göre sağ taraftan yürümelidir.
8	Trafik kazalarının oluş sebepleri arasında yayaların hatalı davranışları yer almaz.
9	Yayalar, gidiş yönlerine göre sol banketten yürümek zorundadır.
10	Toplu taşıma araçlarının yaygın olarak kullanılması trafik kazalarının azaltmasına katkı sağlar.
11	Trafik kurallarına uyulmaması, dikkatsiz davranılması, olumsuz hava koşulları, yol ve araç kusurları trafik kazalarının sebeplerinden değildir.
12	İnsanların yaya, yolcu ve sürücü olarak trafik kazalarındaki kusur oranı yaklaşık % 99'dur.
13	Bir yere gitmek için en kısa yol tercih edilmelidir.
14	Trafik işaret levhalarına zarar verenleri yetkililere bildirmek bir vatandaşlık görevidir.

Farklı türde
değerlendirme
çalışmalarının
olduğu bölüm

Cevap Anahtarı

NELER ÖĞRENDİK? (25, 26, 27 ve 28. sayfa)

A	1 → 2 → 3 → 4 → 5 → 6 → 7 → 8 → 9 → 10 → 11 → 12 → 13 → 14
B	1 → C → 2 → A → 3 → B → 4 → D → 5 → E
C	1 → 2 → 3 → 4 → 5 → 6 → 7 → 8 → 9 → 10 → 11 → 12 → 13 → 14
D	1- trafik kurallarına 2- trafik yollarının 3- yaya kaldırımları 4- vatandaşlık 5- araç 6- banketler 7- işareti trafik işaret cihazları 8- güvenli yollar 9- terah 10- karşıya geçerken

NELER ÖĞRENDİK? (37, 38, 39 ve 40. sayfa)

A	1 → 2 → 3 → 4 → 5 → 6 → 7 → 8 → 9 → 10 → 11 → 12 → 13 → 14
B	1 → C → 2 → A → 3 → B → 4 → D → 5 → E
C	1 → 2 → 3 → 4 → 5 → 6 → 7 → 8 → 9 → 10 → 11 → 12 → 13 → 14
D	1- oyun alanları 2- güvenliğin 3- sürücüsünü 4- yük ve yolcu 5- geçiş üstünlüğü 6- güvenliğin 7- geçiş hakkı 8- trafik 9- pilot 10- on iki

NELER ÖĞRENDİK? (59, 60, 61 ve 62. sayfa)

A	1 → 2 → 3 → 4 → 5 → 6 → 7 → 8 → 9 → 10 → 11 → 12 → 13 → 14
B	1 → C → 2 → A → 3 → B → 4 → D → 5 → E
C	1 → 2 → 3 → 4 → 5 → 6 → 7 → 8 → 9 → 10 → 11 → 12 → 13 → 14
D	1- toplu taşıma 2- olumsuz 3- kuralları 4- aceleci 5- trafik kazalarına 6- tutumları 7- nezahet 8- uyarı 9- sorunlara 10- herkese

NELER ÖĞRENDİK? (74, 75, 76 ve 77. sayfa)

A	1 → 2 → 3 → 4 → 5 → 6 → 7 → 8 → 9 → 10 → 11 → 12 → 13 → 14
B	1 → C → 2 → B → 3 → E → 4 → A → 5 → F → 6 → G
C	1 → 2 → 3 → 4 → 5 → 6 → 7 → 8 → 9 → 10 → 11 → 12 → 13 → 14
D	1- ilk yardım 2- tıbbi yardım 3- vatandaşlık 4- açık adresini 5- oca 6- ilk yardımcı 7- müdahale 8- kötüye 9- hafif yaralar 10- zarar 11- yardım 12- hayatı

Değerlendirme çalışmalarının
cevaplarının olduğu sayfa

1. Ünite

Trafikte Güvenlik

TRAFİK VE CAN GÜVENLİĞİ

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

- Trafik denince aklınıza neler geliyor?
- Aşağıdaki resimden yararlanarak trafiğin insan hayatına etkisini ve önemini tartışınız.

- Trafikte can güvenliğiniz için nelere dikkat ediyorsunuz? Anlatınız.

.....

.....

Kara yolları üzerindeki yayaların, araçların, hayvanların hâl ve hareketlerine **trafik** denir. Trafik âdeta hayatımızın bir parçası olmuştur. İhtiyaçlarımızı karşılayabilmek için kara yollarından ve ulaşım araçlarından yararlanırız. Okula, alışverişe, oyun parkına veya akraba ziyaretine gitmek için trafik ortamında bulunuruz.

İnsanlar trafikte;

- * **Yaya,**
- * **Yolcu,**
- * **Sürücü** olarak bulunur.

Yaya, yolcu veya sürücü olarak trafikte bulunan insanlar, trafik kazasına sebep olmamak için trafik kurallarına uymalıdır.

Yaşanan yörenin nüfusuna, araç sayısına ve kara yollarının yapısına göre trafik yoğunluğu da farklılık gösterir. Trafik yoğunluğunun artması ile trafik kazaları arasında bir ilişki vardır. Bu nedenle özellikle yoğun trafiğin olduğu yerlerde daha dikkatli olmalı, kesinlikle aceleci olmamalıyız. Kendimizin ve başkalarının can güvenliğini sağlamak için, trafik kurallarına uymayı yaşam tarzı yapmalıyız.

Etkinlik

Türkiye İstatistik Kurumunun (TÜİK) trafik kazaları verileri incelendiğinde ölümlü ve yaralanmalı trafik kazası sayısının her yıl arttığını görürüz.

- Aşağıdaki tabloyu inceleyerek yorumlayınız.
- Trafik kazalarının neden olduğu yaralanma ve ölümlerin azaltılıp önlenmesi için neler yapılabileceğini tartışınız.

Yıllar	Ölümlü, Yaralanmalı Kaza Sayısı	Ölü Sayısı	Yaralı Sayısı
2010	116.804	4.045	211.496
2011	131.845	3.835	238.074
2012	153.552	3.750	268.079
2013	161.306	3.685	274.829
2014	168.512	3.524	285.059
2015	183.011	7.530*	304.421
2016	185.128	7.300	303.812

Tablo: Yıllara göre trafik kazaları (TÜİK) www.tuik.gov.tr (07.12.2017)

* Trafik kazasında yaralanıp sağlık kuruluşuna sevk edilenlerden kazanın sebep ve tesiriyle otuz gün içinde hayatını kaybedenler de dâhil edilmiştir.

1. Ünite

Trafikte en önemli unsur insandır. **Yaşama hakkı**; insanların en temel vazgeçilmez hakkıdır ve bu hak kutsaldır. İnsanların can güvenliğinin sağlanması ve trafik kazalarının olmaması için sürücü, yolcu ve yaya olan insanların trafik kurallarına uymaları gerekir. Sorumluluk sahibi bireyler olarak diğer insanların yaşama hakkına saygı göstermeli ve kazaların azaltılması için üzerimize düşen görevleri yapmalıyız. Trafik kurallarını en iyi şekilde öğrenip uygularsak kendi can güvenliğini sağladığımız gibi başkalarının can güvenliğinin sağlanmasına da katkı sağlamış oluruz. Zira bir insanın hata yaparak sebep olacağı trafik kazasından pek çok insan ve doğal çevre etkilenmektedir.

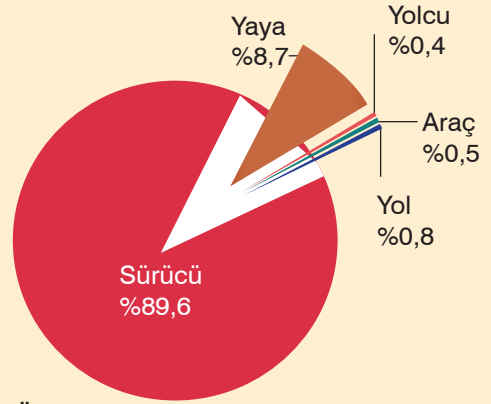
Trafik kazaları ile ilgili istatistikî verileri incelediğimizde; trafik kurallarına uyulmaması, olumsuz hava koşulları, yol ve araç kusurlarının kaza nedenleri arasında olduğunu görürüz. Trafikte en önemli unsur insan olduğu gibi maalesef en önemli kaza sebebi de insan olmuştur.

Etkinlik

Yandaki şemayı incelediğimizde sürücü, yaya ve yolcu olarak insanların trafik kazalarındaki payının yaklaşık % 99 olduğunu görüyoruz. Bunun sebebini araştırınız.

(TÜİK, 2016). www.tuik.gov.tr(31.08.2018)

Ölümlü ve yaralanmalı trafik kazalarındaki kusur oranları

DEĞERLENDİRME ÇALIŞMALARI

1. Trafiğin anlamını ve önemini anlatınız.
2. Trafik kazasına sebep olan unsurları açıklayınız
3. Trafikte hem kendimizin hem başkalarının can güvenliğini sağlamak için neler yapmalıyız? Örnekler vererek anlatınız.

SONRAKİ KONUYA HAZIRLIK

Yakın çevrenizde bulunan trafikle ilgili yol yapıları, trafik işaretleri, trafik işaret levhaları ve ışıklı trafik işaret cihazları hakkında bilgi edininiz.

TRAFİK İLE İLGİLİ KAVRAMLAR

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

- Yakın çevrenizde hangi trafik unsurlarını görüyorsunuz? Anlatınız.
- Işıklı trafik işaret cihazlarının trafik güvenliğine katkısını tartışınız.

Ulaşım ihtiyacını karşılamak için ulaşım yolları ve ulaşım araçları yapılmıştır. Ulaşım konforunun ve güvenliğinin sağlanması için kurallar geliştirilmiştir. Trafik güvenliğinin sağlanması için ulaşım yollarından ve ulaşım araçlarından bilinçli yararlanmak ve trafik kurallarına uymak gerekir.

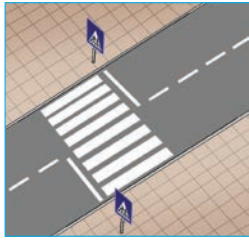
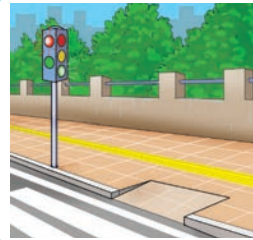
Aşağıdaki açıklamaları ve ilgili görselleri inceleyiniz.

Kara yollarında hareketsiz duran veya hareket eden insana **yaya** denir. Taşıt sürücüleri de kullandıkları taşıttan inince yaya olurlar.

İnsan, hayvan ve yük taşımaya yarayan araçlara **taşıt** denir. Taşıtlar motorlu olabileceği gibi motorsuz da olabilir.

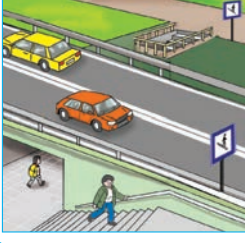
Kara yollarında yalnız yayaların kullanması için ayrılmış alana **yaya kaldırımı** denir. Yaya kaldırımları genellikle taşıt yollarından daha yüksek olur.

Taşıt yolunda, yayaların karşıya güvenli geçebilmelerini sağlamak için yol çizgileri ve trafik işaret levhaları ile belirlenmiş alana **yaya geçidi** denir.

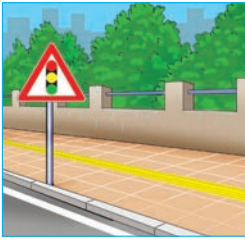
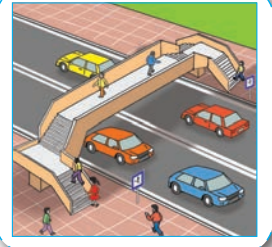

1. Ünite

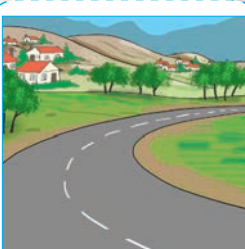
Kara yolunun, diğer bir kara yolunun veya demir yolunun altından yayaların geçmesini sağlayan yapıya **alt geçit** denir. Alt geçitler yayaların güvenli karşıya geçebilecekleri yerlerdendir.

Kara yolunun, diğer bir kara yolunun veya demir yolunun üstünden yayaların geçmesini sağlayan yapıya **üst geçit** denir. Üst geçitler de alt geçitler gibi yayaların güvenli karşıya geçebilmesi için yapılmıştır.

Trafikle ilgili sembol, renk ve yazı ile özel bir talimatın aktarılmasını sağlayan levhalara **trafik işaret levhası** denir. Trafik işaret levhaları verdikleri mesaja göre farklı şekillerde ve renklerde olabilir.

Trafiği düzenlemede kullanılan, üzerinde çeşitli renk, sembol ve yazı bulunan, bir talimatın aktarılmasını sağlayan ışıklı cihazlara **ışıklı trafik işaret cihazı** denir.

Yaya kaldırımı bulunmayan kara yollarında, taşıt yolu kenarında yayaların kullanabileceği alana **banket** denir. Banketlerden zorunlu hâllerde taşıt sürücüleri de yararlanır.

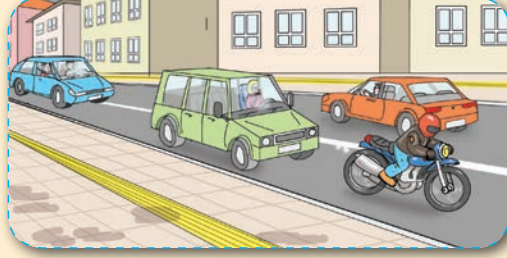
Ulaşım ihtiyacının çok sayıda insanın aynı anda taşınması ile karşılanmasına **toplu taşıma** denir. Özellikle ulaşım maliyetinin düşürülmesi, çevre kirliliğinin önlenmesine katkısından dolayı tercih edilir.

Etkinlik

- Aşağıdaki resimlerden yararlanarak banketin ve yaya kaldırımının özelliklerini anlatınız.

- Trafik ile ilgili kavramların anlatıldığı bir afiş hazırlayınız. Afişinizi görsel unsurlar ile zenginleştiriniz. Hazırladığınız afişleri okulunuzun uygun yerlerinde seğileyiniz.

Belediye otobüsü, metro, tramvay ve vapur gibi toplu taşıma araçlarının yaygın şekilde kullanılması trafik yoğunluğunun azalmasına katkı sağlar. Buna bağlı olarak da trafik kazaları azalır. Toplu taşıma araçlarının tercih edilmesinin bir diğer faydası da çevre kirliliğinin azaltılmasına katkı sağlamasıdır. Toplu taşıma araçlarını tercih etmenin daha az egzoz gazının havaya salınması demek olduğu unutulmamalıdır.

DEĞERLENDİRME ÇALIŞMALARI

- Yaya kaldırımı ile banketi tanımlayarak aralarındaki farkı açıklayınız.
- Toplu ulaşım araçlarının tercih edilmesinin faydalarını anlatınız.

SONRAKİ KONUYA HAZIRLIK

- Yakın çevrenizde bulunan trafik işaret levhalarının anlamlarını öğreniniz.
- Trafik işaret levhalarının farklı şekillerde olmasının sebebini araştırınız.

TRAFİK İŞARET LEVHALARININ ÖNEMİ

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

- Aşağıda verilen trafik işaret levhalarını inceleyiniz.
- Yakın çevrenizde bulunan trafik işaret levhalarına örnekler veriniz.
- Aşağıdaki örneklerden yararlanarak trafik işaret levhalarının benzer ve farklı yönlerini anlatınız.

Yaya geçidi yaklaşım levhası

Yaya giremez levhası

Kontrollü demir yolu geçidi levhası

Yaya geçidi levhası

Mecburi yaya yolu levhası

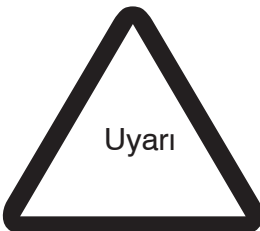

Yangın tehlikesi levhası

Trafik işaret levhaları, verdiği mesajlar ile trafik güvenliğinin sağlanmasına katkı sağlar. Bu nedenle kara yollarını kullananlar trafik işaret levhalarının verdiği mesaja uygun davranmalıdır.

Trafik işaretleri ve trafik işaret levhaları kara yolunu kullanan yaya ve sürücülere **bilgilendirme**, **uyarı** ve **yasaklama** mesajı verir. Bu mesajları şekil, renk, yazı ve semboller ile verir. Yabancı bir dil öğrenir gibi trafik işaret levhalarının anlamlarını öğrenmeliyiz.

Trafik işaret levhalarının üç temel şekli ve anlamı vardır. Üçgen, uyarı; daire, düzenleme (tanzim); dikdörtgen, bilgilendirme mesajlarının iletilmesinde kullanılır.

Uyarı

Yasaklama

Bilgilendirme

Trafik işaret levhaları aşağıdaki gibi gruplanır.

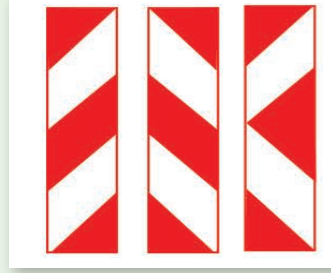
Tehlike Uyarı İşaretleri: Kara yollarını kullanan yayaları ve sürücülere tehlikelere karşı uyarır. Tehlike uyarı işaretleri genel olarak üçgen şeklindedir ancak üçgen şeklinde olmayanları da vardır.

Okul geçidi yaklaşım
levhası

Kontrolsüz demir
yolu geçidi

Onarım yaklaşım
levhası

Trafik Tanzim İşaretleri: Kara yollarını kullanan yayalara ve sürücülere yasaklama ve sınırlama mesajları verir. Trafik tanzim işaretleri genel olarak daire şeklindedir. Ancak dikdörtgen şeklinde olanları da vardır.

Bisiklet giremez
levhası

Mecburi bisiklet yolu
levhası

Okul bölgesi azami
hız sınırı levhası

Bilgi İşaretleri: Kara yollarını kullanan yayalara ve sürücülere yol güzergâhında lazım olan bazı bilgiler verir. Bilgi işaretleri genel olarak kare şeklindeki standart levhalar ile değişik boyutlardaki levhalardan oluşur.

Okul geçidi levhası

Hastane levhası

Meskûn mahal
levhası

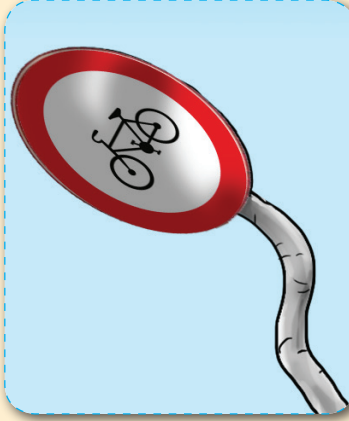
1. Ünite

Trafik işaret levhaları verdiği mesajlar ile trafik güvenliğinin sağlanmasına katkı sağlar. Trafik işaret levhaları olmadan trafik güvenliğinin sağlanması mümkün değildir. Bu nedenle trafik işaret levhalarına zarar vermemeli, verenleri de yetkililere (155 Polis İmdat – 156 Jandarma) bildirmeliyiz. Trafik işaret levhalarına zarar verilmesi can ve mal güvenliğine zarar verdiği gibi ülke ekonomisine de zarar verir. Zarar verilmiş trafik işaret levhalarının yenilenmesi; zaman, iş gücü ve kaynak kaybına neden olmaktadır.

Etkinlik

- Aşağıdaki resimleri inceleyerek trafik işaret levhalarına zarar verilmesinin nelere sebep olabileceğini anlatınız.

- Trafik işaret levhalarına verilen zararın ülke ekonomisine verdiği zararı anlatan bir sunu hazırlayınız.

DEĞERLENDİRME ÇALIŞMALARI

- Trafik işaret levhaları nasıl sınıflandırılır?
- Trafik işaret levhalarının korunması için neler yapılabilir? Anlatınız.

SONRAKİ KONUYA HAZIRLIK

Bir yaya olarak, uyduğunuz trafik kurallarını maddeler hâlinde yazınız.

.....

.....

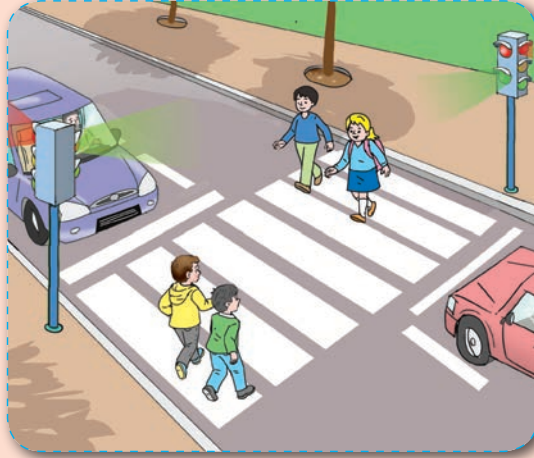
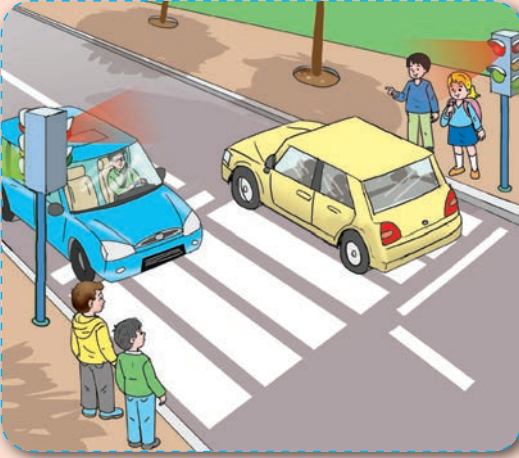

YAYA OLMAK

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

Aşağıdaki resimleri inceleyiniz. Yayaların davranışını yorumlayınız.

Taşıt sürücüleri gibi yayaların da uyması gereken trafik kuralları vardır. Yaya kaldırımlarının, yaya geçitlerinin, alt ve üst geçitlerin sağ tarafından yürümek ve sarı şeritleri işgal etmemek bu kurallardandır. Bu kurallara uyulursa karşıdan gelen yayalar engellenmemiş olur. Yine diğer insanları engelleyecek şekilde grup oluşturmak, kol kola girerek yürümek yapılmaması gereken davranışlardandır. Kimsenin görmediği ortamlarda dahi trafik kurallarına uygun davranılmalıdır.

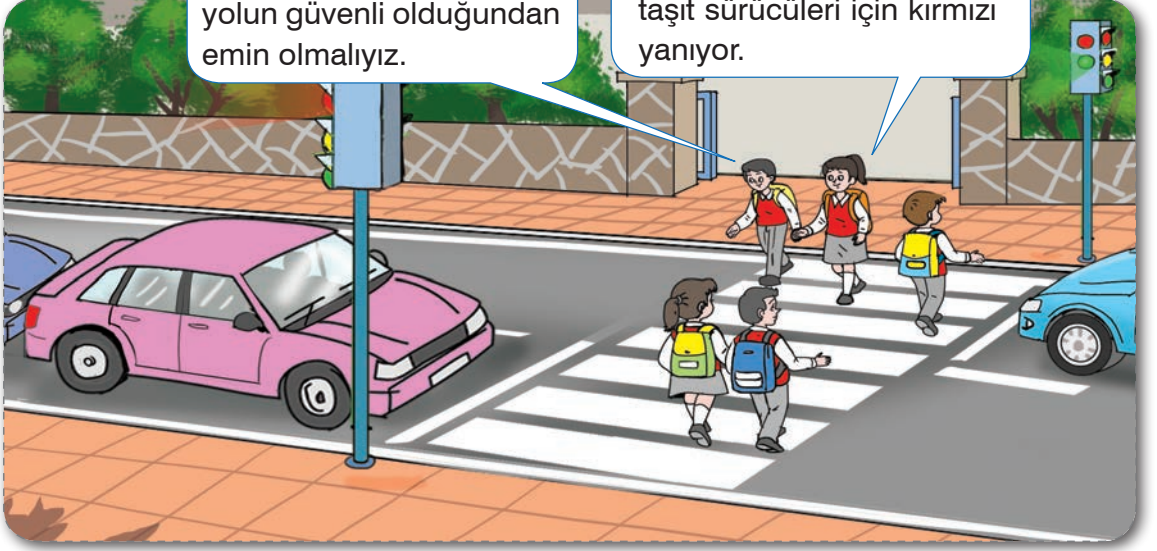

1. Ünite

Yayalar, kara yollarında karşıya geçmek için yaya ve okul geçitlerini, alt ve üst geçitleri veya ışıklı trafik işaret cihazlarının olduğu yerleri tercih etmelidir.

Yaya ve okul geçitlerinden karşıya geçmek için yolun güvenli olduğundan emin olmalıyız.

Işıklı trafik işaret cihazı yayalar için yeşil yanarken taşıt sürücüleri için kırmızı yanıyor.

Kara yollarında karşıya geçecek olan yayalar tehlikelere karşı dikkatli olmalı. Duran araçların arasından, önünden ve arkasından karşıya geçilmemelidir. Çünkü duran araçlar hareket hâlindeki araçların görülmesini engeller. Aynı zamanda araç sürücülerinin yayayı fark etmesi de zorlaşır. Bu durum trafik kazalarına neden olabilir.

Etkinlik

Aşağıdaki resmi inceleyiniz. Kara yollarında karşıya geçme kurallarına uyulmuş mudur? Açıklayınız.

Dur!

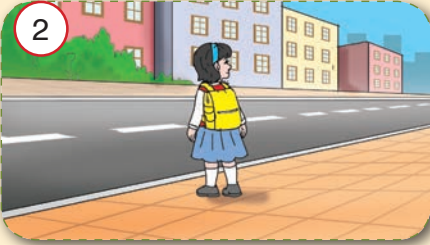
Etkinlik

- Karşıya güvenli geçiş yerlerinin olmadığı yerlerdeki karşıya geçiş aşamalarını inceleyiniz.
- Siz de okulunuzda benzer bir alan tasarlayarak öğrendiklerinizi uygulayınız.

Karşıya geçmeden önce yolun güvenli olduğundan emin olmalıyız.

Bunun için; önce sol tarafa bakarak yolu ve trafiği kontrol etmeliyiz.

Sonra sağ tarafa bakarak yolu ve trafiği kontrol etmeliyiz.

Tekrar sol tarafa bakarak yolu ve trafiği kontrol etmeliyiz.

Yolun karşıya geçmek için güvenli olduğundan emin olunca koşmadan hızlı adımlarla karşıya geçmeliyiz.

Karayolları Trafik Kanunu'na göre: 100 m mesafede yaya ve okul geçidi, alt ve üst geçit, ışıklı trafik işaret cihazları ve trafik akışının yetkililer tarafından düzenlendiği yerler var ise; karşıya geçmek isteyen yayalar buraları kullanmak zorundadır.

1. Ünite

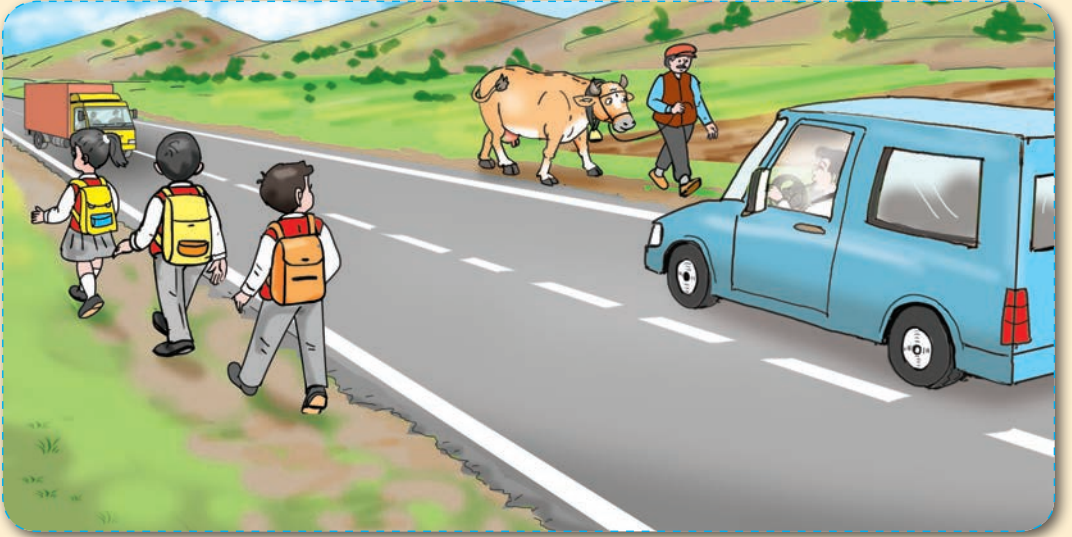
Kara yollarında güvenli geçiş yerleri bulunmuyorsa; karşıya geçmek için her zamankinden daha dikkatli olunmalıdır. Yolun, karşıya geçmek için güvenli olduğundan emin olmadıkça asla taşıt yoluna inilmemelidir.

Yaya kaldırımı bulunmayan kara yollarında taşıt yollarının yan taraflarında banket bulunduğunu öğrenmiştik. Banketlerden yürüyen yayalar kendi gidiş yönlerine göre sol taraftaki banketi kullanmalıdır. Eğer grup hâlinde gidiliyorsa tek sıra olarak yürünmeli ve taşıt yolu işgal edilmemelidir.

Etkinlik

Aşağıdaki resimde yayaların uyduğu kuralları açıklayınız.

DEĞERLENDİRME ÇALIŞMALARI

1. Kara yollarında, yayaların yolun karşısına güvenle geçebilecekleri yerleri söyleyiniz.
2. Bankette yürüyen yayalar hangi kurallara uymalıdır? Açıklayınız.

SONRAKİ KONUYA HAZIRLIK

Kara yollarını güvenli yapan unsurları araştırınız.

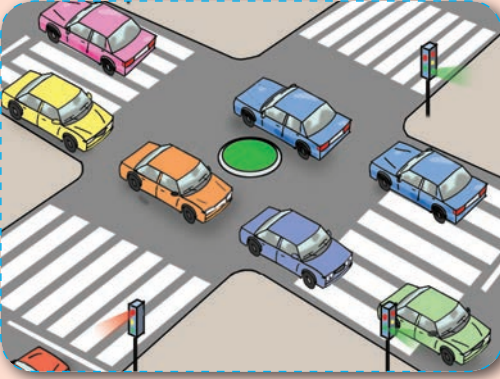

GÜVENLİ YOL

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

- Evinizden okula, markete ya da parka gideceğinizde yol tercihinizi nasıl yapıyorsunuz?
- Bir yaya olarak aşağıdaki yollardan hangisini tercih edersiniz? Nedenlerini anlatınız.

Trafik akışını düzenleyen yapı ve unsurlara sahip yola **güvenli yol** denir. Yayaların yürüyebileceği kaldırımları, karşıya geçebileceği yaya ve okul geçitleri, alt ve üst geçitleri olan, yeterli aydınlatma ve denetimin yapıldığı yollar güvenli yollara örnektir. Kara yollarını güvenli yapan bu unsurlar yok ise bu yollar güvenli olmadığından tercih edilmemelidir. Her zaman güvenli yollar tercih edilmelidir.

Etkinlik

Aşağıdaki resmi inceleyiniz. Siz olsaydınız nasıl davranırdınız? Anlatınız.

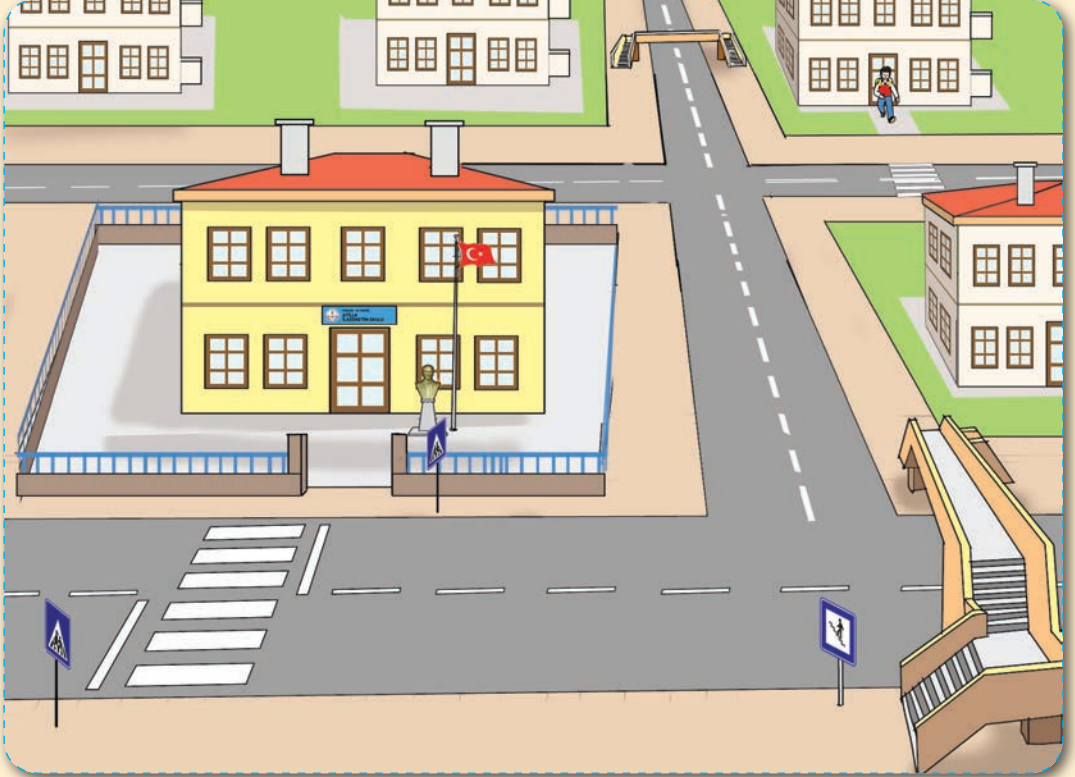

1. Ünite

Etkinlik

- Aşağıdaki resmi inceleyiniz.
- Öğrencinin evinden okula gidebileceği yolu çizerek belirleyiniz.
- Neden bu yolların tercih edilmesi gerektiğini yazarak açıklayınız.

DEĞERLENDİRME ÇALIŞMALARI

1. Kara yollarını güvenli yapan unsurlar nelerdir? Yazınız.

.....

.....

SONRAKİ KONUYA HAZIRLIK

Yakın çevrenizde bulunan oyun alanlarını inceleyiniz. Buraları çocukların oynaması için güvenli yapan sebepleri öğreniniz.

NELER ÖĞRENDİK?

A - Doğru ifadelerin başına “D”, yanlış ifadelerin başına “Y” yazınız.

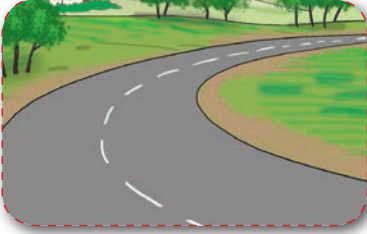
1	Kara yolları üzerindeki yayaların, araçların ve hayvanların hâl ve hareketlerine trafik denir.
2	Trafikte en önemli unsur taşıtlardır.
3	Kara yolu kenarında duran taşıtların; önünden, arkasından ve arasından karşıya geçilmemelidir.
4	Kara yollarında karşıya geçmek için; alt geçitler, üst geçitler, ışıklı trafik işaret cihazlarının olduğu güvenli geçiş yerleri tercih edilmelidir.
5	Trafik kazalarının oluş sebepleri arasında en önemli payı araç kusurları oluşturur.
6	Trafik işaret levhalarının şekil, renk, yazı ve semboller ile verdiği mesajlara uygun davranılmalıdır.
7	Yayalar, yaya kaldırımlarında kendi gidiş yönlerine göre sağ taraftan yürümelidir.
8	Trafik kazalarının oluş sebepleri arasında yayaların hatalı davranışları yer almaz.
9	Yayalar, gidiş yönlerine göre sol banketten yürümek zorundadır.
10	Toplu taşıma araçlarının yaygın olarak kullanılması trafik kazalarının azalmasına katkı sağlar.
11	Trafik kurallarına uyulmaması, dikkatsiz davranılması, olumsuz hava koşulları, yol ve araç kusurları trafik kazalarının sebeplerindendir.
12	İnsanların yaya, yolcu ve sürücü olarak trafik kazalarındaki kusur oranı yaklaşık % 99’dur.
13	Bir yere gitmek için en kısa yol tercih edilmelidir.
14	Trafik işaret levhalarına zarar verenleri yetkililere bildirmek bir vatandaşlık görevidir.

1. Ünite

B - Aşağıdaki kavramları ilgili resimler ile eşleştiriniz.

A

1

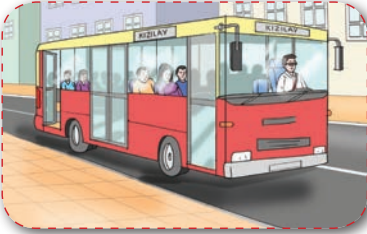
Okul geçidi

B

2

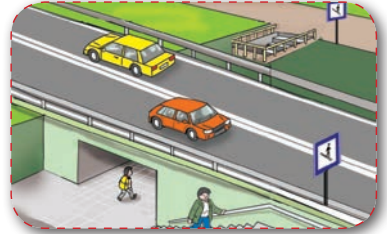
Toplu taşıma aracı

C

3

Banket

Ç

4

Işıklı trafik işaret cihazı

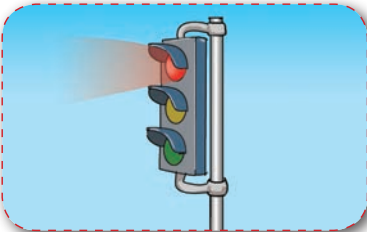
D

5

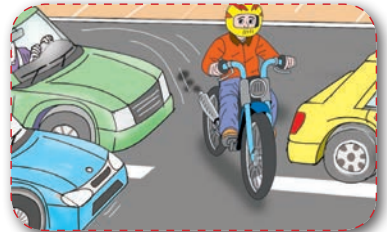
Alt geçit

E

F

G

C - Doğru seçeneği işaretleyiniz.

1. Yaya kaldırımı olmayan yollarda yayaların yürümesi için ayrılmış kara yolu bölümüne ne ad verilir?
 - a) Alt geçit
 - b) Banket
 - c) Okul geçidi
2. Gidilecek yol belirlenirken hangi özelliğine dikkat edilmelidir?
 - a) Yolun kısa olmasına
 - b) Trafiğin yoğun olmasına
 - c) Yayalar için güvenli geçiş yerlerinin olmasına
3. Aşağıdaki trafik işaret levhalarının anlamı hangi seçenekte doğru verilmiştir?

- a) Uyarı – Bilgilendirme – Yasaklama
 - b) Bilgilendirme – Uyarı – Yasaklama
 - c) Yasaklama – Uyarı – Bilgilendirme
4. Trafik kazalarına sebep olan en önemli unsur hangisidir?
 - a) İnsanların kurallara uymaması
 - b) Araçların bakımsız olması
 - c) Olumsuz iklim koşulları
 5. Yaya kaldırımı, okul ve yaya geçidi ile alt ve üst geçitlerde yayalar nereden yürümelidir?
 - a) Ortadan yürümelidir.
 - b) Gidiş yönüne göre sağ taraftan yürümelidir.
 - c) Gidiş yönüne göre sol taraftan yürümelidir.
 6. Bankette grup hâlinde yürüyen yayalar nasıl davranmalıdır?
 - a) Sağ banketten yürümelidir.
 - b) Kol kola girerek yürümelidir.
 - c) Tek sıra hâlinde yürümelidir.

1. Ünite

D - Aşağıdaki cümleleri verilen sözcük veya sözcük gruplarını kullanarak tamamlayınız.

1. Trafik kazalarının önlenmesi için yaya, yolcu ve sürücülerin
..... uyması gerekir.
2. Toplu taşıma araçlarının tercih edilmesi azalmasına katkı sağlar.
3. Kara yolu kenarında yalnız yayaların kullanımına ayrılmış olan yerlere denir.
4. Trafik işaret levhalarına zarar verenleri yetkililere bildirmek görevidir.
5. Trafik işaret levhalarının temel şekli vardır.
6. Yaya kaldırımları ve yayaların kullanımı için özel yapılmış kara yolu yapılarıdır.
7. Yayalar taşıt yolunun karşısına geçmek istediklerinde yaya geçidi ve okul geçidinden geçmeli veya varsa bu işaretlere uymalıdır.
8. Okul ve yaya geçitleri, alt ve üst geçitler, ışıklı trafik işaret cihazları bulunan kara yollarına denir.
9. Ulaşım türünün güvenli oluşuna, ulaşım için geçen süreye ve ulaşım maliyetine bakarak hangi ulaşım aracını edeceğimize karar veririz.
10. Kara yollarında koşmadan hızlı adımlarla geçilmelidir.

ARAÇLAR VE KURALLAR

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

- Nerelerde oyun oynamayı tercih ediyorsunuz? Neden?
- Kara yollarında oyun oynamanın sakıncalarını tartışınız.

Bisiklet, kaykay, scooter (sikutır), paten ve kızak gibi motorsuz araçları kullanmak kuşkusuz çok eğlencelidir. Bu araçları kullanmak oyun olduğu kadar faydalı bir spor ve sosyal etkinlik olarak da değerlendirilebilir. Hem güzel vakit geçirip hem de yeni arkadaşlar edip dostluklar kurabiliriz. Ancak bu araçlar, kesinlikle taşıt trafiğine kapalı oyun alanlarında kullanılmalıdır.

Taşıt yolunda bisiklet kullanabilmek için sürücü belgesi alma zorunluluğu yoktur. Ama sürücülük eğitimi alma ve 11 yaşını bitirmiş olma şartı vardır. Yani 12 yaşından küçükler hiçbir şekilde kara yollarında bisiklet kullanamazlar.

Etkinlik

Aşağıdaki resimleri inceleyiniz. Tercih edilen oyun alanlarının özelliklerini söyleyiniz.

1. Ünite

Bisiklet, kaykay, kızak, sıkutır ve paten taşıt trafiğine kapalı alanlarda kullanılmalıdır. Bu araçları kullanacak olanların alması gereken güvenlik önlemleri olduğu da unutulmamalıdır. Kask, dizlik, dirseklik ve eldiven takmak olası bir kaza anında sürücüyü koruyacaktır. Kullanılan aracın özelliklerine ve iklim koşullarına uygun giyinmek de alınması gereken güvenlik önlemlerindendir.

Etkinlik

Aşağıdaki resimleri inceleyerek çocukların almış olduğu güvenlik önlemlerini anlatınız.

Trafiğe kapalı oyun alanlarında dahi motorsuz taşıt kullanırken dikkatli olunmalı, taşıtın kontrolünü zorlaştıracak hareketlerden kaçınılmalıdır.

DEĞERLENDİRME ÇALIŞMALARI

1. Motorsuz taşıtlar nerelerde kullanılmalıdır?
2. Bisiklet, kaykay, kızak, scooter ve paten kullanıcısının alması gereken güvenlik önlemleri nelerdir? Açıklayınız.

SONRAKİ KONUYA HAZIRLIK

Yolcu taşımak ve yük taşımak için yapılmış araçların farklarını araştırınız.

ULAŞIM ARAÇLARININ ÖZELLİKLERİ

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

- Aşağıdaki fotoğraflarda gördüğünüz ulaşım araçlarının adlarını söyleyiniz. Bu ulaşım araçlarının benzer ve farklı yönleri nelerdir? Açıklayınız.

Teknolojinin gelişmesi ile ulaşım araçları gelişerek çeşitlenmiştir. Bu sayede ekonomik, konforlu, güvenli ve hızlı ulaşım yapılması mümkün olmuştur. Ulaşım araçları; **yolcu taşıtı** ve **yük taşıtı** olarak sınıflandırılır.

Yolcu taşıtı: Yolcu taşımak için özel donatıları olan taşıtlardır. Bu taşıtlar, yolcuların güvenliğini ve konforunu sağlamak için düzenlenmiştir. Yolcular için oturma yerleri, havalandırma ve iklimlendirme donatıları bu düzenlemelerdendir.

Otobüs

Vapur

Yolcu uçağı

Yolcu treni

1. Ünite

Yük taşıtı: Yük taşımak amacıyla düzenlenmiş taşıtlardır. Yük taşıtları taşınacak yükün niteliğine göre tasarlanır.

Kamyon

Yük gemisi

Kargo uçağı

Yük treni

Ulaşım türleri; **kara yolu ulaşımı**, **deniz yolu ulaşımı**, **hava yolu ulaşımı** ve **demir yolu ulaşımı** olarak sınıflandırılabilir. Gidilecek yere birden fazla ulaşım türü ve ulaşım aracı ile gidilebiliyorsa insanların tercihini etkileyen pek çok unsur vardır. Ulaşım süresi, ulaşım maliyeti ve ulaşım türünün güvenliği insanların tercihini etkileyen en önemli unsurlardandır. Ulaşım süresinin kısa olmasını isteyen kişi hava yolu ulaşımını tercih ederken ekonomik ulaşım yapmak isteyen deniz yolu veya demir yolunu tercih edebilir. Yine iklim koşullarından dolayı denizin aşırı dalgalı olduğu dönemde güvenli olmayacağı düşünülerek deniz yolu ulaşımı tercih edilmeyebilir.

Yolculuk yapılacak ulaşım türü ve ulaşım aracı belirlenirken etkili olan bir diğer unsur da kişisel beğeni ve tercihlerdir. Bazı insanlar deniz yolu ile yolculuk yapmayı tercih ederken bazıları da kara yolu, hava yolu veya demir yolu ile yolculuk yapmayı tercih edebilir.

Etkinlik

Bir yolcu taşıtı tasarlayınız. Tasarladığınız yolcu taşıtının özelliklerini anlatınız.

DEĞERLENDİRME ÇALIŞMALARI

1. Ulaşım türleri ve ulaşım araçları nasıl sınıflandırılır?
2. Kullanılacak ulaşım türünü ve ulaşım aracını belirlerken nelere dikkat edilir? Anlatınız.

SONRAKİ KONUYA HAZIRLIK

• Ambulans (cankurtaran) ve itfaiye araçlarının önlerindeki yazının ters yazılma sebebini araştırınız.

AMBULANS

İTFAYE

GEÇİŞ ÜSTÜNLÜĞÜ OLAN TAŞITLAR

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

- Bir yaralıyı hastaneye yetiştirmeye çalışan ambulans veya yangına müdahale etmeye giden itfaiye gecikirse neler yaşanabilir? Arkadaşlarınız ile tartışınız.

Karayolları Trafik Kanunu (KTK) ve Karayolları Trafik Yönetmeliği'nde (KTY) kara yollarının kullanılma koşulları belirlenmiştir. Buna göre yayaların ve araç kullananların diğer yaya ve araç kullananlara göre, yolu kullanma sırasındaki öncelik hakkına **geçiş hakkı** denir.

Görev sırasında, belirli araç (ambulans, polis aracı ve itfaiye) sürücülerinin can ve mal güvenliğini tehlikeye sokmamak şartı ile trafik kısıtlama veya yasaklarına bağlı olmamalarına **geçiş üstünlüğü** denir. Geçiş üstünlüğü olan bu araçların sürücüleri; görevlerini yaparken diğer insanların can ve mal güvenliğini tehlikeye atmamak şartıyla, trafik kural ve yasaklarına bağlı olmazlar. Bu araçların sürücüleri görev hâlinde iken **görülür (ışıklı)** ve **duyulur (sesli)** işaret kullanarak geçiş üstünlüğünü kullanır. Ambulans, polis aracı ve itfaiyenin ışıklı ve sesli işaretini fark eden yayalar ve sürücüler bu araçların geçişini kolaylaştıracak şekilde davranmak zorundadırlar.

Etkinlik

Aşağıdaki resmi inceleyiniz. Yaya-
ların konuşmalarına katılıyor musu-
nuz? Açıklayınız.

Ambulans ve polis araçlarında mavi-kırmızı veya mavi ışık veren, dönerli veya aralıklı yanıp sönen ışıklı uyarı işareti bulunur.

İtfaiye araçlarında kırmızı renkli aralıklı yanıp sönen ışıklı uyarı işareti bulunur.

1. Ünite

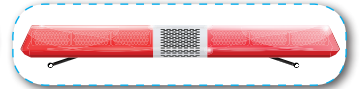
Ambulans, polis aracı ve itfaiye 150 metreden duyulabilecek ses çıkaran siren (canavar düdüğü) sesli uyarı işaretleri kullanarak görev hâlinde olduğunu duyurur.

Polis Aracı Sireni

Ambulans Sireni

İtfaiye Aracı Işığı

Ambulansın yaralı veya hastaya müdahalesinin gecikmesi can kayıplarına bile sebep olabilir. Yine itfaiyenin yangına müdahalesinin gecikmesi telafisi imkânsız zararlara neden olabilir. Aynı şekilde bir olaya müdahale etmeye giden polis aracı gecikirse zanlılar kaçabilir veya deliller yok edilebilir. Bu nedenle herkes trafikte geçiş üstünlüğü konusunda duyarlı olmak zorundadır.

Etkinlik

- Ambulans ve itfaiye araçlarının önlerindeki yazının ters yazılma sebebini anlatınız.

- Geçiş üstünlüğü olan araçların duyulur ve görülür işaretlerini fark eden sürücüler ve yayalar ne yapmalıdır? Açıklayınız.

DEĞERLENDİRME ÇALIŞMALARI

- Geçiş hakkı ve geçiş üstünlüğü kavramlarını açıklayınız.
- Hangi araçların geçiş üstünlüğü vardır?
- Geçiş üstünlüğü olan araçlar bu üstünlüklerini ne zaman ve nasıl kullanır? Açıklayınız.

SONRAKİ KONUYA HAZIRLIK

Trafikle ilgili meslekler hakkında bilgi edininiz (İnternette yapacağınız araştırmaları aile büyüğünüzün gözetiminde yapınız.).

TRAFİKLE İLGİLİ KURUMLAR VE MESLEKLER

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

- Trafikle ilgili mesleklerden bir tanesini anlatınız.

Kara yollarında trafiğin düzenlenmesi ve gerekli çalışmaların yürütülmesi için değişik kurumlar görev yaparlar. Bu kurumların başında **Karayolları Genel Müdürlüğü (KGM)**, **Emniyet Genel Müdürlüğü (EGM)**, **Sağlık Bakanlığı (SB)** ve **Millî Eğitim Bakanlığı (MEB)** gelir.

Karayolları Genel Müdürlüğü; kara yollarının yapım, bakım ve onarımından sorumludur. Kara yollarında can ve mal güvenliği yönünden gerekli düzenleme ve işaretlemeleri yaparak önlemler alır.

Emniyet Genel Müdürlüğü; araçlarda bulundurulması gerekli belge ve gereçleri, sürücülerin ve yayaların kurallara uyup uymadığını denetler. Trafik kazası sonucu yaralananların sağlık kuruluşlarına sevk edilmesine yardımcı olarak kazazedenin yakınlarına haber verilmesini sağlar.

Sağlık Bakanlığı; kara yollarında meydana gelen trafik kazaları ile ilgili ilk yardım hizmetlerini planlar ve uygular. Kara yolları üzerinde ilk yardım istasyonları kurarak trafik kazalarında yaralananların en kısa sürede sağlık hizmetlerinden yararlanmasını sağlar. Her ilde yeteri kadar acil yardım ambulansı ve personeli bulundurur.

Millî Eğitim Bakanlığı; eğitim programları hazırlayarak öğrencilere trafik konusunda eğitim verir. Bunun için ilkokullarda “Trafik Güvenliği” liselerde “Sağlık Bilgisi ve Trafik Kültürü” derslerini okutur. Ayrıca motorlu taşıt sürücülerinin yetiştirilmesi için sürücü kurslarının açılmasına izin verir ve bu kursları denetler.

Sürücü kurslarına devam eden ve yapılan sınavlarda başarılı olan sürücü adaylarına sertifikalarını verir. Millî Eğitim Bakanlığı vermiş olduğu bu eğitimlerle trafik güvenliğinin sağlanmasına önemli katkı sağlar.

1. Ünite

Kara, hava, deniz ve demir yolu ulaşımında kullanılan taşıtların bir sürücüsü vardır. Bu sürücüler kullandıkları araçların sevk ve idaresi için eğitim almış kişilerdir. Trafikle ilgili aşağıdaki meslekleri inceleyiniz.

Trafik polisi; trafiğin yönetimini ve denetimini sağlayan, trafik kazalarına karşı önleyici tedbirler alan, trafik kazası tutanağı hazırlayan, trafik suçu işleyenlere müdahale yetkisi olan kamu görevlisidir.

Şoför; kara yolunda, ticari olarak tescil edilmiş bir motorlu taşıtı süren, mesleği motorlu taşıt kullanmak olan sürücüdür.

Kaptan; gemileri yöneten en üst görevlidir. Geminin bütün sorumluluğunu alan kaptan uzun deniz seferlerinde yolcu ve mürettebatın her konudaki idaresidir.

Makiniist; lokomotif, vapur, fabrika ve makineleri kullanan kişilere denir. Genellikle tren sürücülerini için kullanılır.

Vatman; daha çok şehir içinde yolcu taşımacılığında kullanılan, raylar üzerinde hareket eden tramvayları süren kişidir.

Pilot; uçak ve helikopter gibi hava taşıtlarını kullanan kişidir. Yolcu uçakları, askerî uçaklar, helikopterler ve değişik hava araçlarının bir ya da daha fazla pilotu olabilir.

DEĞERLENDİRME ÇALIŞMALARI

1. Trafikle ilgili meslekleri söyleyiniz.
2. Emniyet Genel Müdürlüğünün trafik ile ilgili görevlerini anlatınız.

NELER ÖĞRENDİK?

A - Doğru ifadelerin başına “D”, yanlış ifadelerin başına “Y” yazınız.

1	Kara yollarında bisiklet sürebilmek için 18 yaşını doldurmuş olma şartı vardır.
2	Bisiklet, kaykay, scooter, ve paten gibi araçlara binmeden önce kask, dizlik ve dirseklik takılmalıdır.
3	Taşıt yolunda bisiklet kullanabilmek için yaş sınırı yoktur.
4	Ulaşım araçları yük ve yolcu taşımak için geliştirilmiştir.
5	Demir yolu ulaşımı en hızlı ulaşım türü olduğu için tercih edilir.
6	Tercih edilecek ulaşım türü ve aracını belirlerken iklim koşulları da dikkate alınmalıdır.
7	Geçiş hakkı kurallarına uyulması trafik güvenliğinin sağlanmasına katkı sağlar.
8	Trafikte geçiş üstünlüğü olan araçlar ambulans, itfaiye ve polis araçlarıdır.
9	Trafik polisi, trafiğin denetlenmesini sağlar.
10	Yolcu gemilerini sevk ve idare eden kişilere pilot denir.
11	Sağlık Bakanlığının trafik güvenliği ile ilgili görevi yoktur.
12	Geçiş üstünlüğü olan araçların duyulur ve görülür işaretini alan diğer sürücüler hızlarını arttırmak zorundadır.
13	Geçiş üstünlüğü olan araçların sürücüleri, görev hâlinde olduğunu belirtmek için yeşil ışık kaynağından yararlanır.
14	Geçiş üstünlüğü olan araçların sürücüleri ancak görev hâlinde iken geçiş üstünlüğü hakkından yararlanır.

1. Ünite

B - Aşağıdaki kavramları ilgili resimler ile eşleştiriniz.

A

1

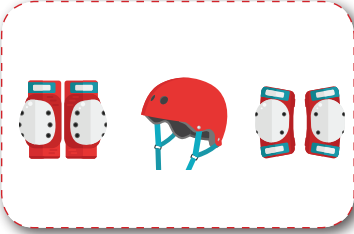
Güvenlik önlemleri

B

2

Motorsuz taşıt

C

3

Geçiş üstünlüğü

Ç

4

Trafik polisi

D

5

Şoför

E

F

G

C - Doğru seçeneği işaretleyiniz.

1. Bisiklet, kaykay, sıkutır, paten ve kızak gibi oyun araçları nerelerde kullanılabılır?

- A) Trafiğin yoğun olmadığı yerlerde
- B) Mahallede bulunan sokaklarda
- C) Trafiğe kapalı oyun alanlarında

2. Ulaşım türü ve araçları tercih edilirken hangisine dikkat edilmez?

- A) Ulaşımın güvenli olmasına
- B) Ulaşım süresinin kısa olmasına
- C) Ulaşım aracının rengine

3. En hızlı ulaşım türü hangisidir?

- A) Demir yolu ulaşımı
- B) Hava yolu ulaşımı
- C) Kara yolu ulaşımı

4. Ambulans, polis aracı ve itfaiye sürücüleri geçiş üstünlüğünü ne zaman kullanır?

- A) Her zaman
- B) Görev hâlinde
- C) Trafik sıkıştığında

5. Bisiklet, kaykay, sıkutır ve paten gibi araçları kullanırken hangi güvenlik önlemleri alınmalıdır?

- A) Kask, dizlik ve dirseklik takmak
- B) Şapka ve eldiven takmak
- C) Mont giymek, kaşkol takmak

6. Aşağıdaki mesleklerden hangisi trafikle ilgili değildir?

- A) Trafik polisi
- B) Vatman
- C) Otomobil tamircisi

7. Hangi kurumun trafikle ilgili görevi yoktur?

- A) Türkiye İstatistik Kurumu
- B) Sağlık Bakanlığı
- C) Emniyet Genel Müdürlüğü

1. Ünite

D - Aşağıdaki cümleleri verilen sözcük veya sözcük gruplarını kullanarak tamamlayınız.

görülür ve duyulur

güvenlik önlemi

yük ve yolcu

geçiş hakkı

trafikle

sürücüsünü

pilot

oyun alanlarında

yansıtıcı

geçiş üstünlüğü

on sekiz

on iki

1. Bisiklet, kaykay, sıkutır, paten ve kızak gibi motorsuz araçlar, taşıt trafiğine kapalı kullanılmalıdır.
2. Bisiklet, kaykay, sıkutır, paten ve kızak kullanmadan önce alınmalıdır.
3. Güvenlik önlemleri almak oluşabilecek bir kaza anında bisiklet, kaykay, sıkutır, paten ve kızak korur.
4. Ulaşım araçları taşımak için geliştirilmiştir.
5. Ambulans, itfaiye ve polis araçlarının görev hâlinde vardır.
6. Geçiş üstünlüğü hakkından yararlanan araçların sürücüleri işaret kullanmak zorundadır.
7. Geçiş üstünlüğü olan araçların sürücüleri kurallarına uymak zorunda değildir.
8. Sağlık Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü ve Karayolları Genel Müdürlüğü ilgili kurumlardır.
9. İnsansız hava araçlarını yerde idare edenlere de denir.
10. Taşıt yolunda yaşından küçükler bisiklet süremez.

TOPLU TAŞIMA ARAÇLARI

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

- Toplu taşıma araçlarını tercih etmek trafik yoğunluğunu nasıl etkiler?
- Trafik kazaları ile trafik yoğunluğu arasında nasıl bir ilişki vardır? Tartışınız.

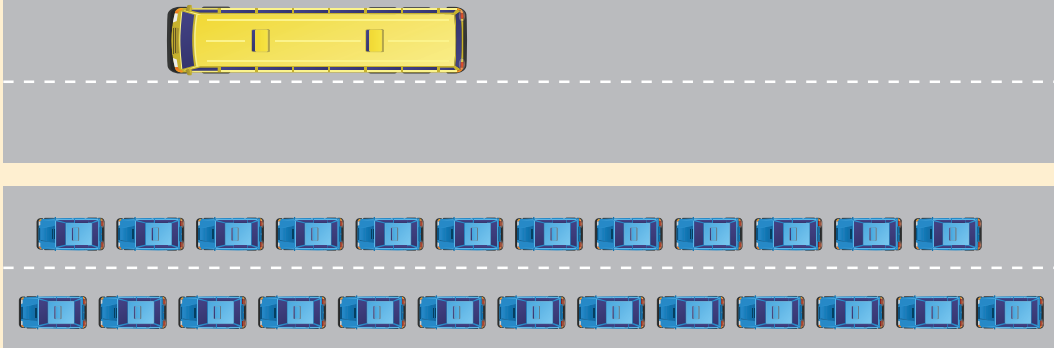
Gelişen teknolojiye bağlı olarak toplu taşıma araçları güvenli ve konforlu bir yolculuk imkânı sunmaktadır.

Otobüs, tren, tramvay, metro, uçak ve gemi gibi toplu taşıma araçları aynı anda çok sayıda yolcu taşıdıkları için trafik yoğunluğunun azalmasını sağlar. Bir yolda ne kadar az araç varsa trafik kazası olma olasılığı da o kadar az olur. Trafik yoğunluğunun azalması, trafik kazalarının azalmasına katkı sağladığı gibi çevre kirliliğinin azalmasına da katkı sağlar.

Etkinlik

100 yolcu 1 tane belediye otobüsü taşıyabilirken, aynı sayıda yolcu 4 yolcu taşıyan otomobilden 25 tane gerekmektedir. Aşağıdaki resimden yararlanarak toplu taşıma araçlarının trafik yoğunluğunun azaltılmasına etkisini açıklayınız.

1. Ünite

Trafik yoğunluğunun giderek artması önemli bir çevre sorununa da dönüşmektedir. Egzoz gazları havayı kirletirken trafik kaynaklı sesler de gürültü kirliliğine sebep olmaktadır. Bu nedenle toplu taşıma araçlarını tercih etmek çevre kirliliğinin azalmasına katkı sağlar.

Etkinlik

● Aşağıdaki fotoğraflarda görülen araçları, yolcu taşıma kapasiteleri, trafik yoğunluğu ve çevre kirliliğine etkileri yönünden karşılaştırınız.

● Trafik yoğunluğunun ve çevre kirliliğinin azalmasını isteyen kişi hangi ulaşım araçlarını tercih etmelidir? Tartışınız.

DEĞERLENDİRME ÇALIŞMALARI

Toplu taşıma araçlarının tercih edilmesi trafik yoğunluğunu ve çevre kirliliğini nasıl etkiler? Açıklayınız.

SONRAKİ KONUYA HAZIRLIK

Trafik güvenliğinin sağlanması için yolcuların uyması gereken kuralları araştırınız.

TAŞITLARA BİNERKEN VE TAŞITLARDAN İNERKEN

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

- Yolcuların kurallara uymaması trafik güvenliğini nasıl etkiler?
- Trafik güvenliğinin sağlanması için yolcular ne yapmalıdır? Tartışınız.

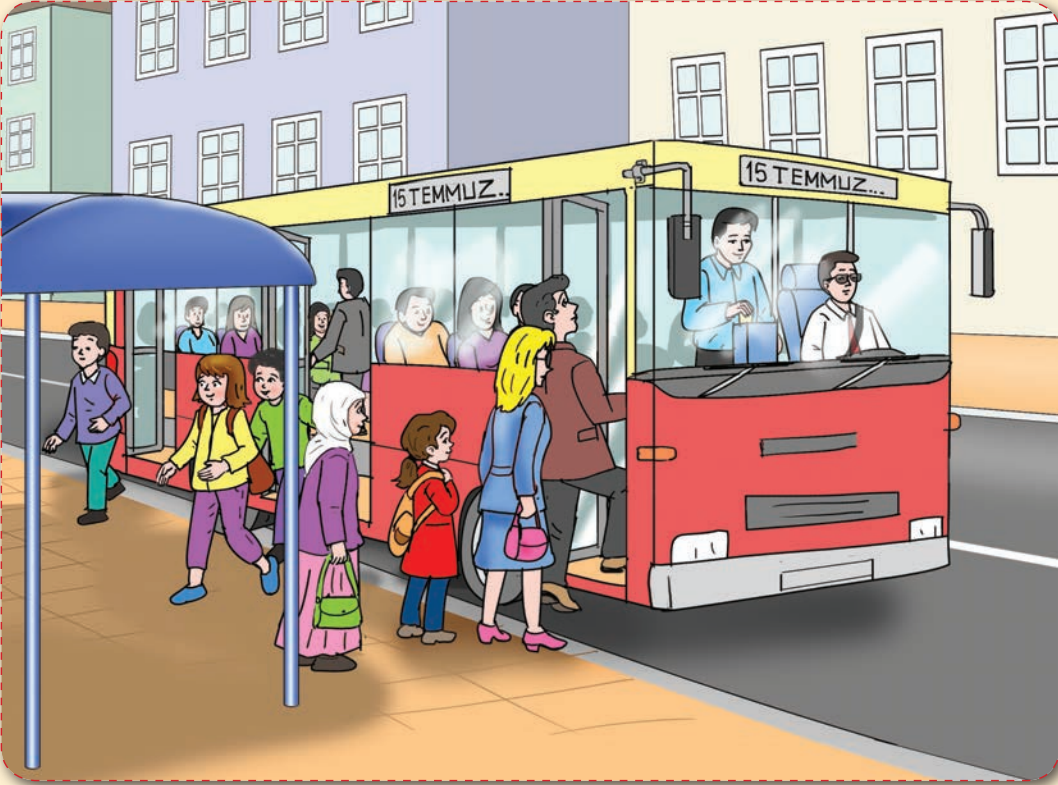
Ulaşım taşıtlarına binerken ve taşıtlardan inerken olduğu gibi yolculuk esnasında da uyulması gereken kurallar vardır. Bu kurallara uymak trafik güvenliğinin sağlanmasına katkı sağladığı gibi ulaşım süresinin kısalmasına da katkı sağlar.

Belediye otobüslerinde olduğu gibi, yolcuların binmeleri ve inmeleri için ayrı kapılar ayrılmış ise bu kapılar amacına uygun kullanılmalıdır. Yani ön kapıdan binilmeli, orta ve arka kapılardan inilmelidir.

Etkinlik

Aşağıdaki resmi inceleyiniz. Yolcular, belediye otobüsüne binmek ve otobüsten inmek için hangi kapıları kullanmaktadır? Bu kurala uyulmaması hâlinde ne gibi sorunlar yaşanabilir? Açıklayınız

1. Ünite

Belediye otobüslerinde olduğu gibi okul servislerine de tek sıra hâlinde binilmelidir. Okul servislerine binen öğrenci hemen koltuğa oturup emniyet kemerini takmalıdır. Okul servislerinde ayakta yolculuk yapmanın yasak olduğu unutulmamalıdır.

Etkinlik

Yandaki resimde gördüklerinizi anlatınız.

Metro gibi aynı kapısından binilen ve inilen taşıtlarda inen yolcuya öncelik verilmelidir. İnmek isteyen yolcu ne kadar çabuk inerse binmek isteyen yolcular için o kadar çabuk yer açılacağı unutulmamalıdır.

Etkinlik

Metroda inen yolculara öncelik verilmemesi hâlinde ne gibi sorunlar yaşanabilir? Anlatınız.

Otomobil gibi özel taşıtların sağ kapısından binilmeli ve inilmelidir. Yolculuk süresince emniyet kemeri takılı olmalı ve asla taşıtlardan dışarıya el, kol ve kafa çıkarılmamalıdır.

Etkinlik

Yandaki resmi inceleyiniz. Çocuğun sol kapıdan inmesi hâlinde ne gibi sorunlar yaşanabilir? Anlatınız.

Tren, tramvay, gemi ve uçak gibi tarifeli taşıtlara binmek için zamanında hazır olunmalı, yetkililerin yapacağı açıklama ve yönlendirmelere uyulmalıdır. Asla can güvenliğini tehlikeye atacak davranışlarda bulunulmamalıdır.

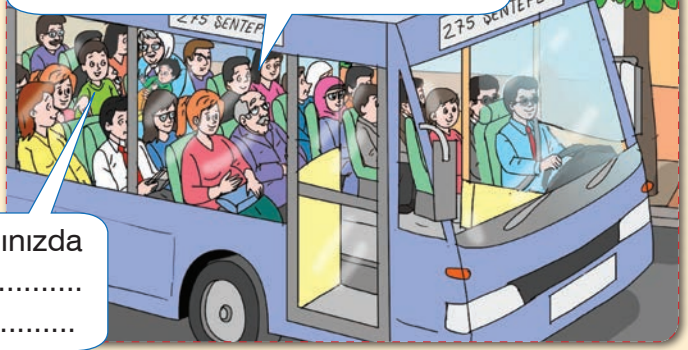
Toplu taşımanın yapıldığı tüm taşıtlarda diğer yolcular ve şoför rahatsız edilmemelidir. Yolculardan özel mazereti olanlara (yaşlılara, hamilelere, hastalara, yanında küçük çocuk olanlara ve engellilere) yer verilmelidir. Gerekli hâllerde onların taşıta binmesine, koltuklara oturmasına ve taşıttan inmelerine yardım edilmelidir.

Etkinlik

Yandaki resimde boş bırakılan konuşma balonunu doldurunuz. Sizce bu otobüste yolcular kurallara uyuyor mu? Açıklayınız.

Ön koltukların yaşlılar ve hamileler için ayrılmış olması çok iyi olmuş.

Lütfen buyurun. Sizin kucağınızda

Toplu taşıma araçlarını kendimize ait taşıtları kullandığımız gibi temiz ve özenli kullanmalıyız. Bu taşıtların kirletilmesi, yıpratılması ve bunlara zarar verilmesi yolculuk konforunu azaltır. Ayrıca bakım, onarım ve yenileme giderlerini artırarak ülke ekonomisine zarar verir.

Bisiklet tek kişilik bir araçtır. Yani, yolcu taşınamaz. Motosiklet ile yolcunun da kask takarak güvenlik önlemi alması şartı ile bir yolcu taşınabilir.

Etkinlik

Traktörler yolcu taşımaya uygun değildir. Ancak ülkemizde kırsal bölgelerde tarım işçilerinin traktör ile taşındığı görülmektedir. Bu durumun yanlışlığını anlatan bir afiş hazırlayınız.

DEĞERLENDİRME ÇALIŞMALARI

1. Yolcular toplu taşıma araçlarında hangi kurallara uymalıdır?
2. Toplu taşıma araçlarının kirletilip yıpratılması nelere sebep olur? Anlatınız.

SONRAKİ KONUYA HAZIRLIK

Trafik kazalarının önlenmesi için alınması gereken önlemleri araştırınız.

TRAFİK KAZALARININ SEBEPLERİ

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

- Trafik kurallarına uymayan kişiler başkalarının trafik güvenliğini nasıl etkiler?
- Trafik güvenliğini olumsuz etkileyen davranışlar nelerdir? Tartışınız.

Can ve mal kaybına neden olan trafik kazaları, alınacak önlemler ile azaltılabilir. Hatta önlenabilir. Bunun için trafik kazalarının oluş sebepleri incelenip, kaza sebeplerini ortadan kaldırmak için önlemler geliştirilmelidir.

Sürücülerin trafik kazasına sebep olan davranışları

- Uykusuz, yorgun ve dikkatsiz araç kullanmak,
- Alkol ve uyuşturucu madde etkisinde araç kullanmak,
- Hız sınırlamalarına uymamak şeklinde özetlenebilir.

Etkinlik

Aşağıdaki resimler ile trafik kazasına sebep olan davranışları ok işareti ile eşleştiriniz.

Aşırı hızla araç kullanma

Uykusuz ve yorgun iken araç kullanma

Alkol ve uyuşturucu madde etkisinde araç kullanma

Dikkatsiz araç kullanma

Otomobil yangınları çok hızlı büyüyerek patlamalara sebep olabilir. Bu nedenle yangından uzak durulmalı ve itfaiyeye haber verilmelidir.

Yayaların trafik kazasına sebep olan davranışları

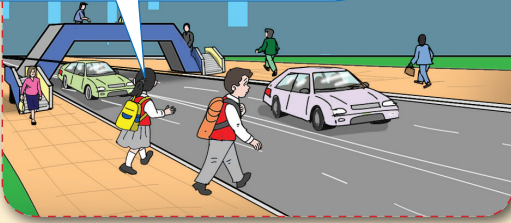
- Güvenli geçiş yerlerini kullanmamak,
- Işıklı trafik işaret cihazlarının verdiği mesaja uymamak,
- Yol ve iklim koşulları için önlem almamak,
- Aceleci ve dikkatsiz davranmak şeklinde özetlenebilir.

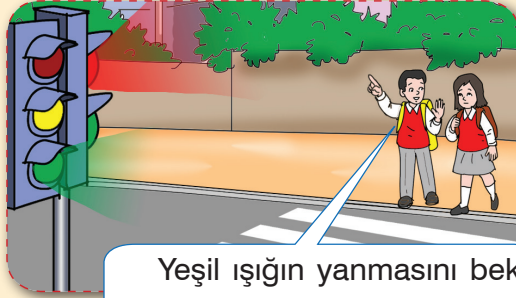
Etkinlik

Aşağıdaki resimleri inceleyiniz. Resimdeki öğrencilerin yerinde siz olsaydınız ne yapardınız? Anlatınız.

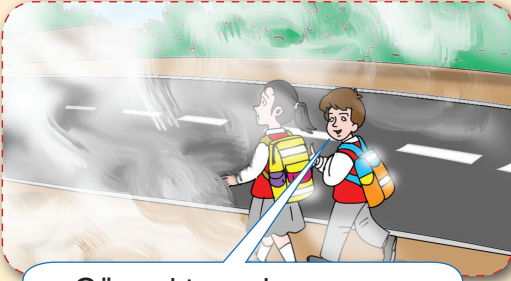
Ama ileride üst geçit var.

Yeşil ışığın yanmasını beklemeliyiz.

Görmekte zorlanıyorum. Bizi kolay görsünler diye yansıtıcılardan yararlanıyorum.

Acele etmemeli, dikkatli olmalıyız.

Aydınlatmanın yetersiz olduğu durumlarda; yansıtıcı özelliği olan elbiseler giymek sürücüler tarafından fark edilmemizi kolaylaştırır. Ayrıca el feneri taşımak hem görünür olmamıza hem de görmemize yardım eder.

DEĞERLENDİRME ÇALIŞMALARI

Trafik kazalarının hiç olmaması için yapılması gerekenleri açıklayınız.

SONRAKİ KONUYA HAZIRLIK

- Yolculuk yaptığınız taşıtlarda yolcuları gözlemleyerek yolcuların uydukları kuralları belirleyiniz.
- Okul servislerinde ve özel taşıtlarda ön koltukta yolculuk yapabilmenin şartlarını araştırınız.

TEHLİKELERE KARŞI ÖNLEMLER

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

- Yolculuk yaptığınız taşıtlarda, yolcular hangi kurallara uymaktadır?
- Yolcuların kurallara uyması trafik güvenliğine nasıl katkı sağlar? Tartışınız.

Trafik kuralları, trafik güvenliğinin sağlanabilmesi için bilimsel çalışmalar ve deneyimler ile günümüzdeki hâlini almıştır. Trafik kazalarının önlenmesi ve trafik güvenliğinin sağlanabilmesi kurallara herkesin uyması ile mümkün olur. Kendisine saygısı olan, sevenlerine ve sevdiklerine önem veren insanlar trafik kurallarına uyar.

Etkinlik

- Aşağıda gördüğünüz trafik işaret levhalarının, ışıklı trafik işaret cihazının ve yol yapılarının (alt ve üst geçit, yaya kaldırımı vb.) trafik kazalarının önlenmesindeki katkılarını açıklayınız.
- Trafik kazalarının önlenmesi için neler yapılabileceğini tartışınız.

Otoyol başlangıç levhası

Üst geçit

Işıklı trafik işaret cihazı

Motorlu taşıtların kusurları, seyir hâlinde oluşan arızalar da trafik kazalarına sebep olabilir. Bu nedenle motorlu taşıtların periyodik bakımları zamanında yaptırılmalı, tespit edilen arızaları tamir ettirilmelidir.

Etkinlik

- Aşağıdaki resimde gördüğünüz aile, trafik güvenliğini sağlamak için ne yapmıştır? Açıklayınız.
- Konuşma balonunda eksik bırakılan yeri tamamlayınız.

Arabamızın tüm bakımlarını yaptırdık. Artık güvenle yolculuk yapabiliriz.

Ama bizim de yapmamız gereken şeyler var.

.....

.....

1. Ünite

Yolculuk yaparken emniyet kemeri takmak güvenlik önlemlerinin başında yer alır. Emniyet kemeri takmak trafik kazası olmasını önlemez. Ancak trafik kazası esnasında sürücü ve yolcuların araç içinde savrulmalarını önler. Emniyet kemeri kullanmayanlar trafik kazalarından daha çok etkilenmektedir. Kaza esnasında araç içerisinde bir yerlere çarpmaları veya araçtan dışarıya fırlamaları ağır yaralanmalara hatta can kaybına bile neden olmaktadır.

Etkinlik

Aşağıdaki resimden yararlanarak emniyet kemeri kullanmanın önemine dikkat çeken bir slogan yazınız.

Okul servislerinde ayakta yolculuk yapılmamalı, yolculuk esnasında emniyet kemeri takılı olmalıdır. Yolculuk esnasında taşıttan dışarıya sarkmak, el – kol çıkarmak tehlikeli ve yasaktır. Ayrıca on yaşından küçük çocuklar okul servislerinin ön koltuğunda yolculuk yapmamalıdır. Bu kurallar özel taşıtlarda yolculuk yapan yolcular için de geçerlidir.

DEĞERLENDİRME ÇALIŞMALARI

1. Emniyet kemerini kimler kullanmalıdır?
2. Okul servislerinden yararlanan öğrenciler hangi kurallara uymalıdır? Açıklayınız.

SONRAKİ KONUYA HAZIRLIK

Trafik güvenliğini tehlikeye sokan davranışlar hakkında bilgi edininiz.

TEHLİKELİ HAREKETLER

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

- Yolculuk yapacağınız taşıtların hangi özelliklere sahip olmasına dikkat edersiniz?
- Bir yolcu taşıtında neler olmalıdır? Tartışınız.

Ulaşım ihtiyacının karşılanması için üretilmiş taşıtlar iki grupta incelenir.

- Yük taşıtı
- Yolcu taşıtı

Motorlu taşıtlar üretim amacına uygun kullanılmalıdır. Aksi hâlde kazalara neden olabilir. Yük taşımak için üretilmiş taşıtlarda yolcu taşınmamalıdır. Aynı şekilde yolcu taşımak için üretilmiş taşıtlarda da yük taşınmamalıdır.

Etkinlik

Aşağıdaki fotoğraflardan yararlanarak yük taşıtı ile yolcu taşıtı arasındaki farkları söyleyiniz.

Yolculuk yapmak için kesinlikle yolcu taşımak için üretilmiş taşıtlar kullanılmalıdır. Çünkü bu taşıtlarda yolcuların rahat etmelerini ve güvenliğini sağlayacak donatılar mevcuttur.

1. Ünite

Üzeri açık taşıtlarla ve yük üzerinde yolculuk yapılmamalıdır. Aksi hâlde yoldaki kasisler nedeniyle veya hız değişimleri nedeniyle taşıt sarsılabilir ve yolcular zarar görebilir. Ayrıca yol kenarlarındaki ağaçlardan, elektrik tellerinden ve hava olaylarından da olumsuz etkilenilebilir.

Etkinlik

Aşağıdaki resimlerde üzeri açık taşıtlarda ve yük üzerinde yolculuk yapanları hangi tehlikeler beklemektedir? Anlatınız.

Duran veya hareket hâlindeki taşıtlara tutunmak ve asılmak tehlikeli bir davranıştır. Yine araçlar duruyor olsa bile kontrolsüz bir şekilde önüne geçilmemelidir. Araç aniden hareket edebileceği veya hareket hâlindeki başka araçların görülmesini engelleyebileceği düşünülmelidir.

DEĞERLENDİRME ÇALIŞMALARI

Üzeri açık taşıtlarda veya yük üzerinde yolculuk yapılması hâlinde yaşanabilecek tehlikeler nelerdir? Anlatınız.

SONRAKİ KONUYA HAZIRLIK

Aile büyüklerinizin anılarından yararlanarak sabırsız ve saygısız davranışların trafik güvenliğine etkisini araştırınız.

TRAFİKTE NEZAKET

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

- Trafikte sabırlı ve saygılı olmak trafik güvenliğini nasıl etkiler? Tartışınız.

Trafik güvenliğinin sağlanabilmesi sürücü, yolcu ve yaya olan insanların kurallara uymasına bağlıdır. Karayolları Trafik Kanunu'nda belirlenmiş olan kurallara kuşkusuz her insan uymalıdır. Ancak kanunlarla belirlenmemiş bazı kurallar da vardır. Trafikte diğer insanlara karşı saygılı olmak, sabırlı ve sorumlu davranmak trafik güvenliğine katkı sağlayan davranışlardır. Sabırsız, saygısız ve sorumsuz davranışlar ise insanları huzursuz ve mutsuz ettiği gibi trafik kazalarına da sebep olabilmektedir.

Etkinlik

Aşağıdaki resimde tespit ettiğiniz doğru ve yanlış davranışları yazınız.

Doğru Davranışlar

.....

.....

.....

.....

Yanlış Davranışlar

.....

.....

.....

.....

1. Ünite

Trafik kurallarına uymak yasal bir zorunluluktur. Nezaket kurallarına uymak ise toplumsal bir zorunluluktur. Bu nedenle trafik kurallarına ve nezaket kurallarına uymak, uymayanları da uyarmak bir vatandaşlık görevidir. Yaptığı bir hatadan dolayı uyarılan kişi teşekkür edip hatalı davranıştan vazgeçmelidir. Trafikte yapılan bir hatanın pek çok insanın hayatını etkileyebileceği unutulmamalıdır.

Etkinlik

Aşağıdaki resimde, yolcuların doğru ve yanlış davranışlarını tespit ederek yorumlayınız.

DEĞERLENDİRME ÇALIŞMALARI

1. Trafik kurallarına kimler uymalıdır?
2. Trafikte saygılı, sabırlı ve sorumlu davranmak trafik güvenliğini nasıl etkiler? Anlatınız.

SONRAKİ KONUYA HAZIRLIK

Trafik kurallarının toplum hayatına etkilerini araştırınız.

TRAFİK KURALLARININ ETKİLERİ

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

- Trafik kurallarına uymak ve uymamak toplum hayatını nasıl etkiler? Tartışınız.

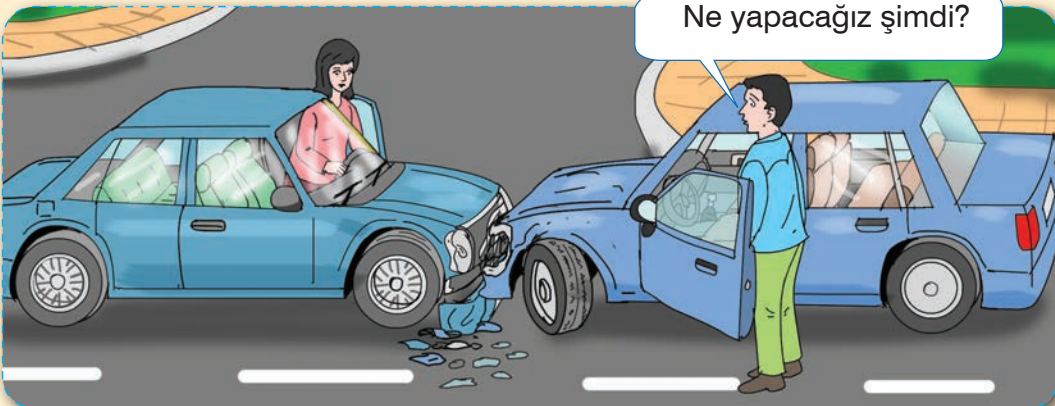
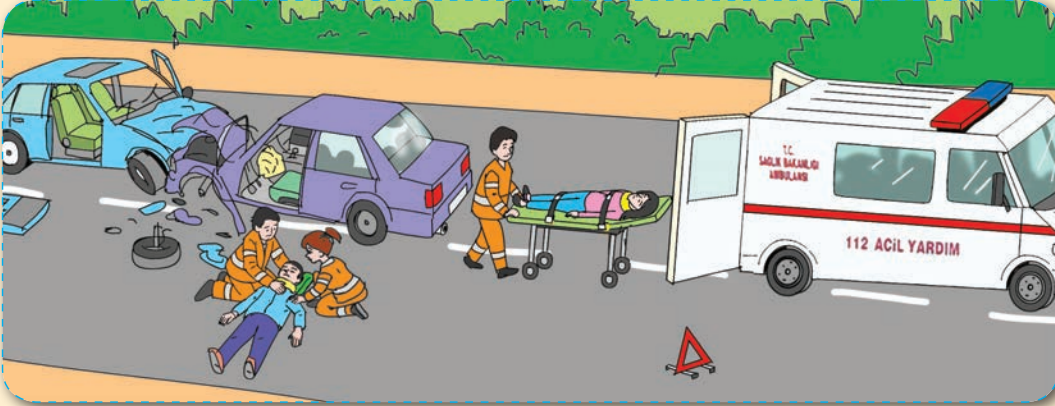
TÜİK 2016 yılı verilerine göre Türkiye’de bir yılda yaklaşık 7.300 kişi trafik kazaları nedeniyle hayatını kaybetmektedir. Yine bir yılda yaklaşık 304.000 kişi de yaralanaarak tedavi görmektedir. Yaralananların tedavi süreci ve tedavi maliyetleri kazazedeyi ve yakınlarını derinden etkilemektedir. Bir trafik kazasına tanık olan, haberlerini izleyen kişi bile trafik kazalarından olumsuz etkilenip üzüntü çekmektedir.

Bir yılda yaklaşık 1.130.000 adet maddî hasara sebep olan trafik kazası meydana gelmektedir. Trafik kazaları nedeniyle hasar gören araçların tamir edilmesi ekonomiye zarar verdiği gibi çevre kirliliğine de sebep olmaktadır.

Etkinlik

Trafik kazalarının bireye, topluma ve çevreye verdiği zararın önlenmesi için neler yapılabilir? Tartışınız.

1. Ünite

Trafik kültürünün gelişmesi ve trafik kurallarına uyulması hâlinde; can kayıplarına, yaralanmalara, maddî hasarlara ve çevre kirliliğine sebep olan trafik kazaları önlenebilecektir. Trafik kazalarının sebep olduğu kayıplar önlenebilirse bu kaynaklar toplumun ihtiyaçlarının sağlanmasına aktarılabilir. Bu da millî gelişmeye katkı sağlayarak daha fazla okul, daha fazla hastane yapılmasına kaynak sağlayacaktır.

Etkinlik

- Trafik kazalarının önlenmesi için yapılması gerekenleri maddeler hâlinde yazınız.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

- Trafik kazalarının önlenmesinin ülke ekonomisine etkilerini tartışınız.

DEĞERLENDİRME ÇALIŞMALARI

1. Trafik kurallarına uyma bilincinin gelişmesi toplumsal hayatı nasıl etkiler?
2. Trafik kazalarının azaltılması ve önlenmesi ülke ekonomisini nasıl etkiler? Örnek vererek açıklayınız.

SONRAKİ KONUYA HAZIRLIK

İnsanların trafik kurallarına uyması için neler yapılabileceğini araştırınız.

TRAFİK KURALLARINA UYULMALI

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

- Toplumda trafik güvenliği bilincinin geliştirilebilmesi için neler yapılabilir? Tartışınız.

Trafik kuralları; deneyim, tecrübe ve bilimsel çalışmalar neticesinde gelişerek günümüzdeki hâlini almıştır. Trafik kuralları trafiğin bir düzen içinde akmasını sağladığı gibi can ve mal güvenliğinin sağlanmasına da katkı sağlar. Ayrıca trafikte geçirilecek zamanın ve ulaşım maliyetinin azalmasını sağlar. Görülüyor ki trafik kurallarına uymak, kişinin olduğu kadar toplumun da faydasınadır. Bu yüzden ister sürücü olsun, ister yolcu veya yaya, trafiğe katılan her insan, trafik kurallarına uymalıdır.

Etkinlik

Aşağıda trafik kurallarının etkin bir şekilde uygulanmasına yönelik bazı açıklamalar verilmiştir. Yakın çevrenizden bu açıklamalar ile ilgili örnek olaylar yazınız.

Trafik kurallarının öğretilmesi

.....

.....

Trafik kurallarına uyma bilincinin geliştirilmesi

.....

.....

Trafik güvenliğini amaçlayan kampanya ve projelerin yaygınlaşması

.....

.....

Yasal düzenleme ve etkin denetim yapılması

.....

.....

Trafik kurallarına uymayanların tespit edilerek cezalandırılması

.....

.....

Yeterli miktarda nitelikli yol yapılması ve trafik işaret levhaları ile donatılması

.....

.....

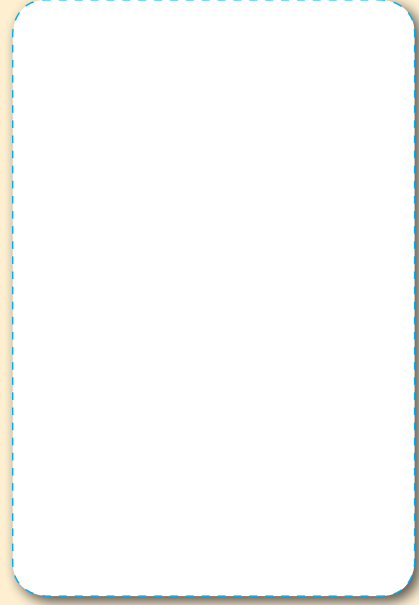
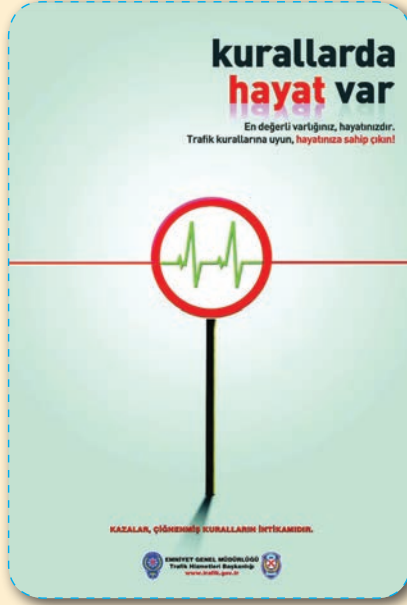
1. Ünite

Etkinlik

Aşağıdaki afişi inceleyiniz. Siz de trafik kurallarına etkin bir şekilde uymanın gerekliliğini anlatan bir afiş yapınız.

(http://www.eskisehir.pol.tr/Sayfalar/tdenetleme_yarisma_afis.aspx)

Kara yolları ne kadar gelişmiş olursa olsun, kanunlar ne kadar güzel hazırlanırsa hazırlansın; trafik güvenliğinin sağlanması insanların olumlu tutum ve davranışları ile mümkün olacaktır. Her insan bilinçli hareket ederek trafik bilincinin gelişmesine ve trafik güvenliğine katkı sağlamalıdır.

Trafik kurallarını öğrenmeli ve bu kurallara uymakta tereddüt etmemeliyiz.

Trafik kurallarına uy, uymayanları uyar.

DEĞERLENDİRME ÇALIŞMALARI

Trafik kurallarına uymak bireye ve topluma ne sağlar? Örnek vererek açıklayınız.

SONRAKİ KONUYA HAZIRLIK

Taşıtlarda bulundurulması zorunlu olan ilk yardım çantasını inceleyiniz. İlk yardım çantasında bulundurulması gereken malzemeleri araştırınız.

NELEK ÖĞRENDİK?

A - Doğru ifadelerin başına “D”, yanlış ifadelerin başına “Y” yazınız.

1	Toplu taşıma araçlarının tercih edilmesi trafik yoğunluğunun artmasına neden olur.
2	Toplu taşıma araçlarının kullanılması trafik kaynaklı çevre kirliliğinin azalmasına katkı sağlar.
3	Yayaların dikkatsiz ve aceleci davranması trafik kazalarına neden olabilir.
4	Toplu taşıma araçlarında yaşlılara, hastalara ve yanında küçük çocuk bulunanlara yer verilmesine gerek yoktur.
5	Trafik kazalarına neden olmamaları için sürücüler yorgun ve uykusuz iken taşıt kullanmamalıdır.
6	Yolcuların emniyet kemeri kullanması trafik kazalarını önler.
7	Emniyet kemeri kullanmayan araç sürücüsü ve yolcular bir kaza anında araçta savrulabilir.
8	Yük taşıtları ile yolculuk yapılmamalıdır.
9	Trafik kurallarına uymayan kişiler nezaket kuralları çerçevesinde uyarılmalıdır.
10	Trafikte yaptığımız bir hata veya ihmalden dolayı uyarılırsak hemen oradan uzaklaşmalıyız.
11	Trafik kazaları sadece kazazedeyi değil, yakınlarını ve tüm toplumu olumsuz etkiler.
12	Trafik kazalarının sebep olduğu maddî kayıplar önlenirse ülke gelişmesine katkı sağlanır.
13	Trafik kazaları çevre kirliliğine neden olmaz.
14	Trafik güvenliğinin sağlanması için, trafik eğitime ve denetimine gerek vardır.
15	Yeterli miktarda yol yapılması trafik kazalarının azalmasına katkı sağlar.

1. Ünite

B - Aşağıdaki resimleri ilgili kavramlar ile eşleştiriniz.

A

1

Toplu taşıma

B

2

Trafikte nezaket

C

3

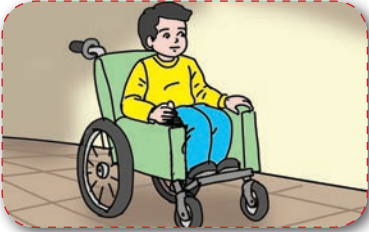
Emniyet kemeri

Ç

4

Tehlikeli yolculuk

D

5

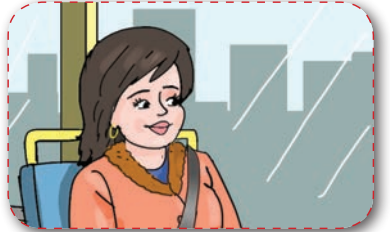
Güvenli yolculuk

E

F

G

C - Doğru seçeneği işaretleyiniz.

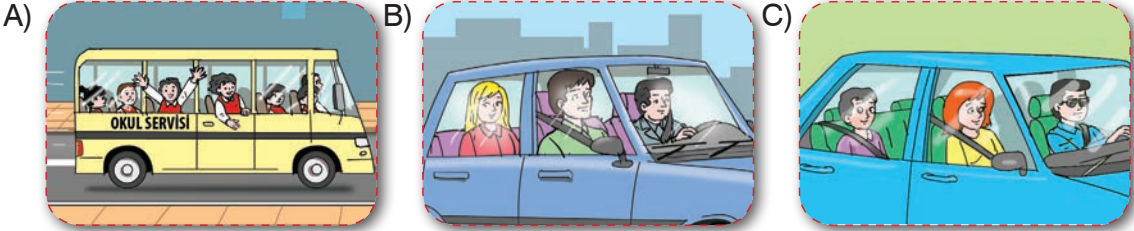
1. Aşağıdakilerden hangisi toplu taşıma araçlarının tercih edilme sebeplerinden değildir?

- A) Trafik yoğunluğunun azalmasına katkı sağlaması
- B) Çevre kirliliğinin azalmasına katkı sağlaması
- C) Belediyelere gelir sağlaması

2. Toplu taşıma araçlarının tercih edilmesi trafik kazalarını nasıl etkiler?

- A) Etkilemez.
- B) Azaltır.
- C) Arttırır.

3. Hangi resimdeki yolcular doğru davranıyor?

4. Aşağıdakilerden hangisi trafikte sorumlu, saygılı ve sabırlı olmanın örneği olabilir?

- A) Kara yolunda yaşlı bir insanın karşıya geçmesine yardımcı olmak
- B) Okul servislerinde emniyet kemerini takmak
- C) Kara yolunda karşıya koşarak geçmek

5. Aşağıdakilerden hangisi trafik kazaları için söylenemez?

- A) Trafik kazaları sosyal sorunlara neden olur.
- B) Trafik kazaları ekonomik sorunlara neden olur.
- C) Trafik kazaları çevre kirliliğinin önlenmesine katkı sağlar.

1. Ünite

D - Aşağıdaki cümleleri verilen sözcük veya sözcük gruplarını kullanarak tamamlayınız.

TÜİK

toplu taşıma

aceleci

kurallar

olumsuz

herkese

nezaket

uyarıyı

trafik kazalarına

tutunmak

yardımlaşma

sorunlara

1. Trafik yoğunluğunun azalması için araçları tercih edilmelidir.
2. Yolculuk yapılan araçlara zarar verilmesi ülke ekonomisini etkiler.
3. Taşıtlara binerken ve taşıtlardan inerken uyulması gereken vardır.
4. Trafik kazalarına neden olmamak için dikkatsiz ve davranmamak gerekir.
5. Olumsuz hava koşulları da sebep olabilir.
6. Taşıtlar duruyor olsa bile, taşıtlara asılmak ve tehlikeli bir davranıştır.
7. Trafik kurallarına uymayan kişiler kuralları çerçevesinde uyarılmalıdır.
8. Trafik kurallarına uymadığı için başkası tarafından uyarılan kişi dikkate almalıdır.
9. Trafik kazaları ekonomik ve sosyal sebep olur.
10. Trafik kazalarının önlenebilmesi için toplumda görev düşmektedir.

2. Ünite

Trafikte ilk Yardım

2. Ünite

İLK YARDIM MALZEMELERİ

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

- Evde veya okulda ilk yardım malzemelerine ihtiyaç olunca bunları nereden temin edersiniz?
- Motorlu taşıtlarda ilk yardım çantası olmasaydı ne gibi sorunlar yaşanabilirdi? Tartışınız.

Otomobil, otobüs, minibüs, kamyon ve kamyonet gibi motorlu taşıtlarda ilk yardım çantası bulundurmak zorunludur. İlk yardım çantasında bulunması gereken malzemeleri ve bunların nasıl kullanıldığını öğrenmemiz gerekir.

Büyük sargı bezi

Yara üzerine koyulan pansuman malzemelerini sabitlemek, yaralı bölgeyi dış etkilere korumak ve kanamanın durdurulması için kullanılır.

Hidrofil gaz steril

Pansuman malzemesi olarak, yaralı bölgenin temizlenmesinde ve açık yaraların üzerinin kapatılması için kullanılır.

Plaster

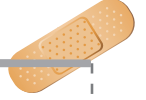
Açık yaraya temas ettirilmeden, yara üzerine konulan pansuman malzemelerinin sabit tutulması için kullanılır.

Antiseptik solüsyon

Basit yaralanma ve sıyrıklarda yaranın temizlenmesi için kullanılır. Kullanıldıktan sonra yaralı bölgede kızarma, morarma ve şişlik görülürse hemen yıkanmalı ve en yakın sağlık kuruluşuna başvurulmalıdır.

Çengelli iğne

Gerekli hâllerde yaralının giysilerinin veya ilk yardımda kullanılan bezlerin birbirine tutturulması için kullanılır.

Küçük makas

Sargı bezi, plaster gibi ilk yardım malzemelerini ya da yaralının giysisini kesmek için kullanılır.

Esmark bandajı

Özellikle kol ve bacaklardaki atardamar kanamalarının durdurulması için kullanılır. 20 dakikada bir gevşetilmesi gereklidir.

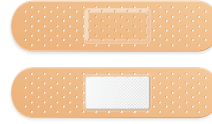
Üçgen sargı bezi

Kırılan, incinen yerlerin sabitlenmesi ve askıya alınması ve sıkı bandaj yapılarak kanamanın durdurulması için kullanılır.

Yara bandı

Küçük yara ve sıyrıkların kapatılması ve dış etkilere korunması için kullanılır.

Alüminyum yanık örtüsü

Yanıklarda yaralıyı dış etkilere korumak ve su kaybını önlemek için kullanılır. Ayrıca şoka giren yaralının vücut sıcaklığını korumak için kullanılır.

2. Ünite

Turnike

Kol ve bacaklardaki atar damar kanamalarını durdurmak için kullanılır. Yaralı bölgenin 15 cm üzerine bağlanan turnike, 10-15 dakikada bir gevşetilmelidir.

Tıbbi eldiven

Öncelikle yaralıya mikrop bulaşmasını önlemek için kullanılır. Aynı zamanda ilk yardımcının mikroplardan korunması için de kullanılır.

El feneri

Aydınlatmanın yetersiz olduğu durumlarda ışık kaynağı olarak kullanılır. Ayrıca yardım çağırmak ve uyarmak için de kullanılır.

İlk yardım malzemelerini tanımak ve doğru kullanma becerisine sahip olmak gerekir.

Etkinlik

Taşıtlarda bulundurulması zorunlu olan ilk yardım çantasındaki malzemelerin kullanım amacına dikkat çeken bir slogan yazınız.

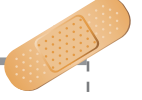

DEĞERLENDİRME ÇALIŞMALARI

Taşıtlarda bulunması gereken ilk yardım çantasında hangi malzemeler bulunur? Söyleyiniz.

SONRAKİ KONUYA HAZIRLIK

İhtiyaç duyduğunuzda, acil durumlarda kimlerden yardım isteyebileceğinizi öğreniniz.

KİMLERDEN YARDIM İSTENİR?

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

- Evde, okulda yardıma ihtiyacınız olunca kimlerden nasıl yardım istersiniz? Başınızdan geçen bir örnek olay ile anlatınız.

Can güvenliği tehlikeye girmiş, kendisini idare edemeyen yaralı, yaşlı ve hastaya yardım etmek insanlık görevi olduğu gibi vatandaşlık görevidir de. Durumu müsait olduğu hâlde; hastalık, yaşlılık ve yaralanma nedeniyle kendisini idare edemeyenlere yardım etmeyenlere para ve hapis cezası verilebilmektedir. Bu nedenle ilk yardıma ihtiyacı olan kişilere yardım etmek yasal zorunluluk olmuştur.

İlk yardıma ihtiyaç duyulduğunda **112 Acil Yardım Merkezi** aranarak yardım istenmelidir. 112 Acil Yardım Merkezini arayarak yardım isteyen kişi önce kendisini tanıtip olay yeri (biliniyorsa açık adresini) ve yaralılar hakkında bilgi vermelidir. Sakin bir şekilde görevlinin kendisine soracağı soruları cevaplamalıdır.

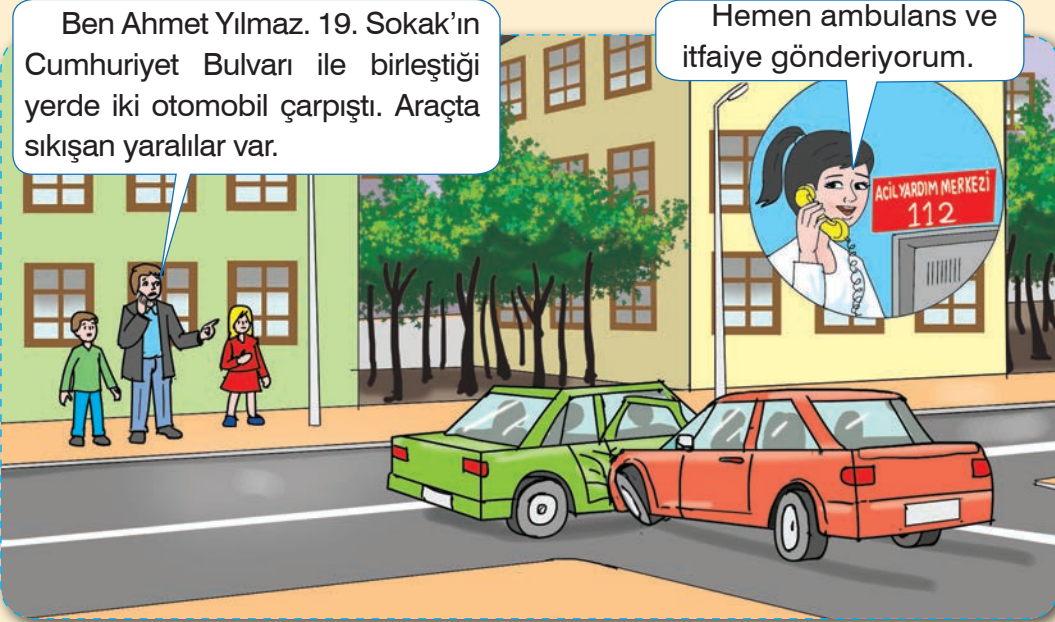

Etkinlik

Bir trafik kazasına tanık olan Ahmet Bey, 112 Acil Yardım Merkezi görevlisine hangi bilgileri veriyor? Açıklayınız.

Ben Ahmet Yılmaz. 19. Sokak'ın Cumhuriyet Bulvarı ile birleştiği yerde iki otomobil çarpıştı. Araçta sıkışan yaralılar var.

Hemen ambulans ve itfaiye gönderiyorum.

2. Ünite

Türkiye Cumhuriyeti'nde hâlen acil yardıma ihtiyaç olunca;

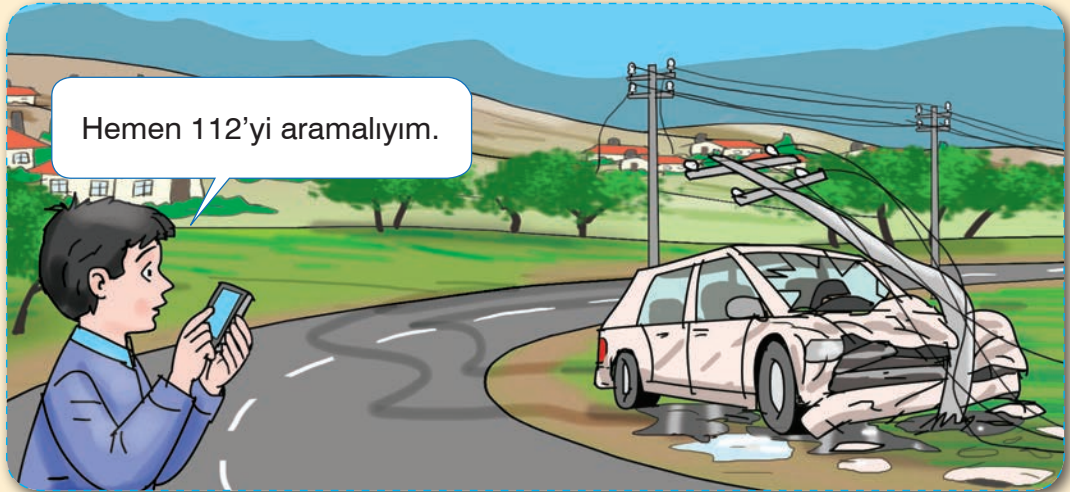
- 112 Acil Yardım Merkezi
- 155 Polis İmdat
- 156 Jandarma

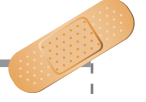
• 110 İtfaiye aranarak yardım istenebilmektedir. Ancak tüm acil yardım hatlarının tek bir numarada (112) toplanarak hizmet vermesi planlanmaktadır. Bu uygulama hayata geçince vatandaş 112'yi arayarak gerekli bilgileri görevliye verecek. Gerekli bilgileri alan görevli ilgili ekibi olay yerine yönlendirerek süreci takip edecek. Böylece daha kısa zamanda olaya müdahale edilmesi sağlanmış olacaktır.

Etkinlik

Aşağıdaki resimlerden yararlanarak tek numara ile acil yardım merkezlerine ulaşabilmenin faydalarını açıklayınız.

Acil durumlarda aranarak yardım istenebilecek olan 110, 112, 155, 156 numaralı telefonlar gereksiz yere aranmamalı, meşgul edilmemelidir. Aksi hâlde gerçekten ihtiyacı olanların ulaşması ve yardım alması engellenmiş olur.

Etkinlik

112 Acil Yardım Merkezinin gereksiz yere aranması veya yanlış bilgi verilmesi nelere sebep olabilir? Aşağıdaki resimden yararlanarak tartışınız.

DEĞERLENDİRME ÇALIŞMALARI

1. Acil durumlarda yardım istemek için hangi numaralar aranmalıdır?
2. 112 Acil Yardım Merkezi gereksiz yere aranarak meşgul edilirse nelere sebep olabilir? Açıklayınız.

SONRAKİ KONUYA HAZIRLIK

İlk yardım uygulamalarını konu alan haberleri inceleyiniz. Konuyla ilgili gazete haberleri derleyiniz (Genel ağ kaynaklarından yararlanırken aile büyüğünüzden yardım isteyiniz.).

2. Ünite

DOĞRU İLK YARDIM

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

- İlk yardım uygulamaları hangi özellikleri ile haberlere konu oluyor? Bir örnek ile anlatınız.

Mevcut imkânlarla olay yerinde ilaç kullanılmadan yapılan, tıbbî olmayan geçici uygulamalara **ilk yardım**, uygulamaları yapan kişiye de **ilk yardımcısı** denir. İlk yardım uygulamalarının amacı hasta veya yaralının sağlık durumunun kötüye gitmesini önlemektir. Tedavi etmek değildir.

Hasta ve yaralıya ilk yardım eğitimi almış kişiler tarafından müdahale edilmelidir. İlk ve acil yardım teknikerleri (paramedik), sağlık memuru, sağlık teknikeri, hemşire, doktor gibi uzmanların ya da ilk yardım eğitimi almış olan kişilerin dışında kimse müdahale etmemelidir.

Su baskını, zehirlenme ve yangın çıkması gibi yeni tehlikeler söz konusu değilse hasta veya yaralıya gerekli eğitimi almış kişiler dışında kimse müdahale etmemelidir.

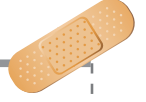
Trafik kazası olduğunda başka kazaların olmaması için işaretlemeler yapılarak önlem alınmalıdır. Şayet yaralanmalı bir trafik kazası ise 112 Acil Yardım Merkezi aranarak yardım istenmelidir.

Etkinlik

Aşağıdaki resimde gördüklerinizi anlatınız. Yaralı taşınmadan önce hangi önlemler alınmıştır? Açıklayınız.

İlk yardım eğitimi almamış kişilerin yaralıyı kaza yerinden uzaklaştırması ve yaralıyı hastaneye götürmeye çalışması yaralının durumunu olumsuz etkilemektedir. Görülen yaraların dışında görülmeyen yaraların olabileceği de düşünülmeli, gerekli önlemler alınmadan yaralı yerinden kıpırdatılmamalıdır. Yanlış ilk yardım uygulamalarının omurilik zedelenmeleri, felç ve ölüm ile sonuçlanabileceği unutulmamalıdır.

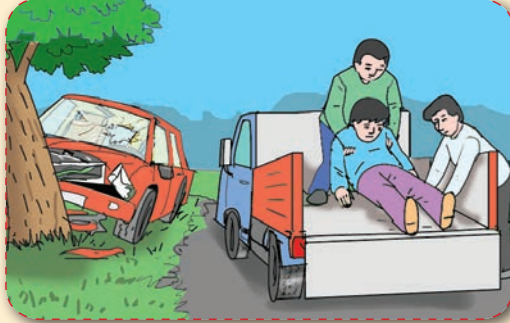
Etkinlik

Aşağıdaki resimlerde bir kazaya ait iki senaryo bulunmaktadır. Yaralıya yapılan doğru ve yanlış müdahalenin sonuçları neler olabilir? İki durumun olası sonuçlarını ve doğru müdahalenin önemini tartışınız.

DOĞRU MÜDAHALE

YANLIŞ MÜDAHALE

DEĞERLENDİRME ÇALIŞMALARI

1. Kimler ilk yardım yapmalıdır?
2. İlk yardım eğitimi almamış kişiler kaza yerinde neler yapmalıdır? Anlatınız.

SONRAKİ KONUYA HAZIRLIK

Hafif yaralanmalar hakkında bilgi edininiz.

2. Ünite

HAFİF YARALANMALARDA İLK YARDIM

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

- Her yaralanmada 112 Acil Yardım Merkezi aranarak yardım istenir mi? Günlük yaşantınızdan örnek vererek açıklayınız.

Hafif yaralanmalarda yapılacak ilk yardım uygulamaları farklıdır. Hafif yaralanmalarda yaralanan kişi ve yakınındakiler de ilk yardım yapabilir. Bu nedenle bir yaralanmanın hafif yaralanma olup olmadığına karar verebilmek önemlidir.

Sıyrık, bere, çürük ve ezik gibi yaralara **hafif yaralar**, bu yaralara neden olan yaralanmalara da **hafif yaralanmalar** denir. Hafif yaralar önemli bir sağlık sorunu değildir. Ancak yaranın mikrop kapmasını önlemek ve yaranın iyileşme süresini kısaltmak için doğru müdahale edilmelidir. İlk yardım uygulamalarında öncelikli amacın hastaya, yaralıya zarar vermemek olduğu unutulmamalıdır.

Etkinlik

Hafif yaralanmalarda yapılan ilk yardım aşamalarını inceleyiniz. Siz de rol paylaşımı yaparak sınıfta canlandırınız.

1. Aşama

Antiseptik solüsyon bulunmuyorsa; yara ve çevresi su ve sabun kullanılarak temizlenir.

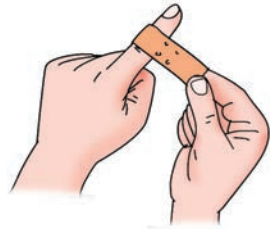
2. Aşama

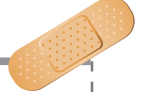
Temizlenmiş yara bölgesi pansuman malzemeleri kullanılarak kurulanır.

3. Aşama

Kurulanmış olan yaralı bölge steril sargı bezi veya yara bandı ile kapatılarak dış etkilere korunur.

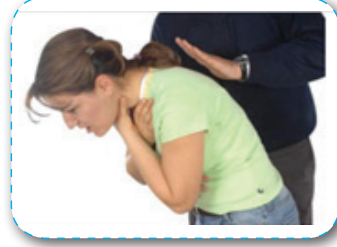

Hafif yaralanmalarda kişi kendisine ilk yardım uygulayabilirse de mecbur olmadıkça tek başına yapmamalıdır. Aile büyüklerinden, arkadaşlarından veya öğretmeninden yardım istemelidir.

Hafif yaralanmalar neticesinde oluşan morarma ve şişmeyi önleyebilmek için yaralanmış bölgeye soğuk uygulaması yapılmalıdır. Bunun için bir bez, havlu veya poşet içine koyulan buz yaralanmış bölgeye uygulanır. Bu uygulama morarma ve şişliğin azalmasını sağladığı gibi duyulan acının azalmasını da sağlar.

Solunum hayati bir fonksiyon olduğu için kısa süreli durması bile önemli sorunlara neden olabilir. Öyle ki solunumun 1 dakika durması bile kalp atışında düzensizlik oluşmasına neden olmaktadır. Solunumun 1-4 dakika durması ise beyinde hasar oluşma sınırındır. Solunumun 4-6 dakika durması hâlinde beyinde hasar oluşur. Solunumun 6-10 dakika durması ise beyinde ağır hasar oluşması için yeterlidir. Bu nedenle özellikle küçük çocukların solunum yoluna kaçabilecek cisimlerle oynamasına izin verilmemelidir. Zira her yıl pek çok çocuk boğazına kaçan oyuncak veya oyuncak parçalarının solunum yolunu tıkaması nedeniyle hayatını kaybetmektedir.

Solunum yoluna kaçan cisim çıkarılamıyorsa resimde görüldüğü gibi kazazedenin sırtına, iki küreğinin arasına 5-7 kez orta sertlikte vurulur.

Solunum yolu yine de açılmadıysa kazazedeye arkadan sarılarak gövdesi kavranır. Bir el yumruk yapılarak, başparmak çıkıntısı midenin üst kısmına, göğüs kemiği altına gelecek şekilde konur. Diğer el ile yumruk yapılan el kavranır. Kuvvetle arkaya ve yukarı doğru bastırılır. Bu hareket yabancı cisim çıkıncaya kadar 5-7 kez tekrarlanır.

Etkinlik

İlk yardım uygulamalarının asıl amacına ve önemine dikkat çeken bir afiş hazırlayınız.

DEĞERLENDİRME ÇALIŞMALARI

1. Hafif yaralanmalarda yapılması gereken ilk yardımı anlatınız.
2. Solunum yolunun açık tutulmasının önemini açıklayınız.

2. Ünite

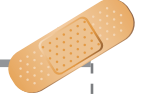

NELER ÖĞRENDİK?

A - Doğru ifadelerin başına “D”, yanlış ifadelerin başına “Y” yazınız.

1	Motorsuz araçlarda ilk yardım malzemelerinin bulundurulması zorunludur.
2	İlk yardım çantasında büyük sargı bezi, hidrofil gaz steril, plaster ve antiseptik solüsyon bulundurulması zorunludur.
3	İlk yardım çantasında küçük makas, çengelli iğne, plaster, tıbbi eldiven, yara bandı ve el feneri bulundurulması zorunlu değildir.
4	Hafif yaralanma ve sıyrıklarda yaranın temizlenmesi için antiseptik solüsyon kullanılır.
5	Yardıma ihtiyacı olan yaralı bir insana yardım etmek, 112 Acil Yardım Merkezini aramak ve görevliler gelene kadar yanında beklemek yasal bir zorunluluktur.
6	Yaralanma, bayılma, nefes alamama veya hastalanma gibi durumlarda hemen 112 Acil Yardım Merkezini aramalıyız.
7	155 Polis İmdat, 156 Jandarma, 110 İtfaiye ya da 112 Acil Yardım Merkezini arayan kişi kendi adını ve telefon numarasını söylemek zorunda değildir.
8	Trafik kazalarında en fazla yapılan hata yaralıyı hemen sağlık kuruluşuna götürmeye çalışmaktır.
9	Kırık ve çıkıklarda yaralıyı hareket ettirmeye çalışmak büyük bir hatadır.
10	Antiseptik solüsyon bulunmuyorsa yara çevresini su ve sabun ile temizledikten sonra pansuman malzemeleri ile kurutup, steril sargı bezi veya yara bandı ile kapatabiliriz.
11	Sıyrık, bere, çürük, ezik gibi hafif yaralanmalarda ilk yardım eğitimi almadan da basit müdahaleleri kendimiz yapabiliriz.
12	Solunum yolunda hava girişini tamamen engelleyen yabancı cisim tıkanıklığı varsa hasta ayakta ya da oturur pozisyonda iken sırtına 5 – 7 kez vurulur.
13	Küçük çocukların boğazlarına kaçabilecek oyuncaklar ile oynatılmaması önemli bir güvenlik önlemidir.

B - Aşağıdaki fotoğrafları ilgili kavramlar ile eşleştiriniz.

A

1
İlk yardım çantası

B

2
Turnike

C

3
Hafif yaralanma

Ç

4
Plaster

D

5
Tıbbi eldiven

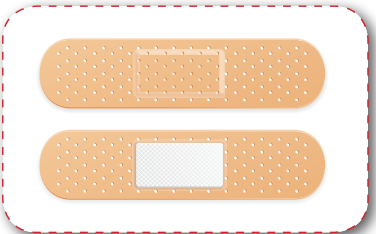

E

6
Yara bandı

F

G

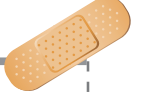

2. Ünite

C - Doğru seçeneği işaretleyiniz.

1. İlk yardım çantası bulundurulması zorunlu olmayan araç hangisidir?
A) Otomobil
B) Kamyon
C) Bisiklet
2. Açık yara üzerine koyulabilen ilk yardım malzemesi hangi seçenekte verilmiştir?
A) Plaster
B) Hidrofil gaz steril
C) Büyük sargı bezi
3. Gerekli durumlarda 112 Acil Yardım Merkezini arayarak yardım çağırmak için hangisi söylenemez?
A) Bir insanlık görevidir.
B) Yasal bir zorunluluktur.
C) 18 yaşından büyükler yapmalıdır.
4. İlk yardım ile ilgili bilgilerden hangisi yanlıştır?
A) İlaç kullanılır.
B) Tıbbi olmayan geçici uygulamalardır.
C) Olay yerinde mevcut imkânlar ile yapılır.
5. Solunumun bir dakika durması aşağıdakilerden hangisine sebep olabilir?
A) Kalp atışında düzensizlik görülmeye başlar.
B) Beyinde ağır hasar oluşur.
C) Beyin ölümü gerçekleşir.
6. Aşağıdaki malzemelerden hangisi ilk yardım çantasında bulunmaz?
A) Çengelli iğne
B) Küçük makas
C) Tırnak makası

D - Aşağıdaki cümleleri verilen söcük veya sözcük gruplarını kullanarak tamamlayınız.

1. Otomobil, otobüs, minibüs, kamyon ve kamyonet gibi motorlu taşıtlarda çantası bulundurulması zorunludur.
2. İlk yardımcısı tarafından yaralıya mikrop bulaşmasını önlemek için kullanılmalıdır.
3. Gerekli hâllerde 112 Acil Yardım Merkezini arayarak yardım istemek görevidir.
4. 112 Acil Yardım Merkezini arayarak yardım çağırın kişi olay yerini doğru tarif etmeli, biliyorsa vermelidir.
5. 110, 112, 155, 156 numaralı telefonların gereksiz yere aranması, kasıtlı olarak yanlış bilgi verilmesi gerektiren bir suçtur.
6. İlk yardım uygulayan kişiye denir.
7. Hasta ve yaralıya ilk yardım eğitimi almış olan kişiler etmelidir.
8. Yaralıya yapılan yanlış müdahale yaralının sağlık durumunun gitmesine neden olur.
9. Sıyrık, bere, çürük gibi yaralara denir.
10. İlk yardım uygulamalarında hastaya vermemek öncelikli amaçtır.
11. Hafif yaralanan kişi arkadaşlarından, aile büyüklerinden ve öğretmeninden istemelidir.
12. Solunum bir fonksiyondur.

Cevap Anahtarı

NELER ÖĞRENDİK? (25, 26, 27 ve 28. sayfa)

A	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
	D	Y	D	D	Y	D	D	Y	D	D	D	D	Y	D
B	1 → E			2 → C			3 → A			4 → F			5 → Ç	
C	1		2			3		4		5			6	
	B		C			A		A		B			C	
D	1- trafik kurallarına			2- trafik yoğunluğunun			3- yaya kaldırımı			4- vatandaşlık			5- üç	
	6- banketler			7- ışıklı trafik işaret cihazı			8- güvenli yollar			9- tercih			10- karşıya geçerken	

NELER ÖĞRENDİK? (37, 38, 39 ve 40. sayfa)

A	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
	Y	D	Y	D	Y	D	D	D	D	Y	Y	Y	Y	D
B	1 → C			2 → A			3 → B			4 → D			5 → E	
C	1		2		3		4		5		6		7	
	C		C		B		B		A		C		A	
D	1- oyun alanların- da			2- güvenlik önlemleri			3- sürücüsünü			4- yük ve yolcu			5- geçiş üstünlüğü	
	6- görülür ve duyulur			7- geçiş hakkı			8- trafikle			9- pilot			10- on iki	

NELER ÖĞRENDİK? (59, 60, 61 ve 62. sayfa)

A	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
	Y	D	D	Y	D	Y	D	D	D	Y	D	D	Y	D	D
B	1 → E			2 → F			3 → G			4 → Ç			5 → B		
C	1			2			3			4			5		
	C			B			C			A			C		
D	1- toplu taşıma			2- olumsuz			3- kurallar			4- aceleci			5- trafik kazalarına		
	6- tutunmak			7- nezaket			8- uyarıyı			9- sorunlara			10- herkese		

NELER ÖĞRENDİK? (74, 75, 76 ve 77. sayfa)

A	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
	Y	D	Y	D	D	D	Y	D	D	D	D	D	D	D
B	1 → C		2 → B		3 → E			4 → Ç		5 → F		6 → G		
C	1		2		3			4		5		6		
	C		B		C			A		A		C		
D	1- ilk yardım		2- tıbbi eldiven			3- vatandaşlık		4- açık adresini		5- ceza		6- ilk yardımcısı		
	7- müdahale		8- kötüye			9- hafif yaralar		10- zarar		11- yardım		12- hayati		

Sözlük

A

akrobasi: Oyuncunun göz peklğini ve gövdesel esnekliğini arttıran, aynı zamanda önemli sahnelerde hiç düşünmeden güç bir davranışı başarabilme yeterliğini sağlayan hareket. Cambazlık.

akrobatik: Cambazlık ile ilgili.

aktivite: Aktif olma durumu, bazı etkileri oluşturma yeteneği.

B-C

bilişim: İnsanoğlunun teknik, ekonomik ve toplumsal alanlardaki iletişimde kullandığı ve bilimin dayanağı olan bilginin özellikle elektronik makineler aracılığıyla düzenli ve akla uygun bir biçimde işlenmesi bilimi.

Ç

çağ: 1. Zaman dilimi, vakit. 2. Kendine özgü bir özellik taşıyan zaman parçası, dönem, devir. 3. Tarihin ayrıldığı dört büyük bölümden her biri.

D

deneyim: Bir kimsenin belli bir sürede veya hayat boyu edindiği bilgilerin tamamı, tecrübe.

E-F-G-H-I

egzoz: 1. İçten yanmalı motorlarda yanan akaryakıtın gazı. 2. Bu gazın boşaltılması. 3. Bu gazın atılmasını sağlayan düzen.

etken: 1. Etki eden şey, faktör. 2. Bir madde üzerinde belli bir değişiklik yapan şey.

evrensel: Dünya ölçüsünde, dünya çapında.

İ

iletişim: 1. Duygu, düşünce veya bilgilerin akla gelebilecek her türlü yolla başkalarına aktarılması, bildirişim, haberleşme, komünikasyon. 2. Telefon, telgraf, televizyon, radyo vb. araçlardan yararlanarak yürütülen bilgi alışverişi, bildirişim, haberleşme, muhabere, komünikasyon.

J

jandarma: Yurt içinde genel güvenliği ve kamu düzenini korumakla görevli, silahlı askerî kuvvet.

K-L

kaide: Kural.

kazazede: Kazaya uğramış, kaza geçirmiş olan kimse.

konfor: Günlük hayatı kolaylaştıran maddi rahatlık.

M-N

maddi: 1. Madde ile ilgili, maddesel. 2. Mal, para, varlıkla ilgili olan.

manevi: Görülmeyen, duyularla sezilebilen, soyut, ruhani, tinsel, maddi karıştı.

O-Ö-P-R

omurilik: Omurga içinde bulunan sinir dokusu.

S-Ş

seçenek: Olanak arasında zorunlu bir seçme yapma durumu. 2. Seçilmesi gerekenlerden her biri.

sertifika: Kişinin bilgi gerektiren herhangi bir konuda niteliğini gösteren belge.

sportif: Sporla ilgili.

stabil: Dayanıklı, sağlam.

T

tecrübe: Deneyim.

U-Ü

unsur: Öge.

V-Y-Z

veri: 1. Bir araştırmanın, bir tartışmanın, bir muhakemenin temeli olan ana öge. 2. Gözlem ve deneye dayalı araştırmanın sonuçları. 3. Bir problemde bilinen, belirtilmiş anlatımlardan bilinmeyen bulmaya yarayan şey.

yansıtıcı: Işık, ses, görüntü v.b.ni geri göndermek, yansımaları sağlamak amacıyla kullanılan araç.

yoğunluk: Yoğun olma durumu.

KAYNAKÇA

MEB Temel Eğitim Genel Müdürlüğü 4. sınıf Trafik Güvenliği dersi öğretim programı, Ankara 2018.

2016 Yılı Karayolları Genel Müdürlüğü Sorumluluğundaki Yol Ağında Meydana Gelen Trafik Kazalarına Ait Özet Bilgiler (2016). Ankara, Karayolları Genel Müdürlüğü, Trafik Güvenliği Dairesi Başkanlığı, Ulaşım Etütleri Şubesi Müdürlüğü.

Devlet Yolları Trafik Akımı Özellikleri ve Trafik Parametreleri (2009). Ankara, T.C. Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Karayolları Genel Müdürlüğü, Strateji Geliştirme Başkanlığı.

İstatistiklerle Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme (2016). Ankara, 2003-2015, T.C. Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Strateji Geliştirme Başkanlığı.

Karayolu İyileştirme ve Trafik Güvenliği (KİTGİ) Projesi Türkiye İçin Ulusal Trafik Güvenliği Programı (2001). Ankara, İçişleri Bakanlığı, Millî Eğitim Bakanlığı, Bayındırlık ve İskan Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Gazi Üniversitesi, Ana Rapor.

Karayolları Trafik Kanunu (1983). Ankara, Resmî Gazete, Sayı 18195, Tarih 18.10.1983.

Karayolları Trafik Yönetmeliği (2007). Ankara, T.C. Bayındırlık ve İskân Bakanlığı, Karayolları Genel Müdürlüğü, Karayolları Genel Müdürlüğü Yayınları.

Trafik İşaretleri El Kitabı (2015). Ankara, T.C. Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Karayolları Genel Müdürlüğü, Trafik Güvenliği Dairesi Başkanlığı.

Trafik Kazaları Özeti (2016). Ankara, T.C. Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Karayolları Genel Müdürlüğü, Trafik Güvenliği Dairesi Başkanlığı, Ankara.

TDK Türkçe Sözlük (2011). Ankara, Türk Dil Kurumu Yayınları.

TDK Yazım Kılavuzu (2012). Ankara, Türk Dil Kurumu Yayınları.

İNTERNET KAYNAKÇASI

<http://www.egm.gov.tr>

<http://www.saglik.gov.tr>

<http://www.kgm.gov.tr> (Trafik İşaretleri El Kitabı)

<http://www.tdk.gov.tr>

<http://www.trafik.gov.tr>

<http://www.udhb.gov.tr>

<http://www.mevzuat.gov.tr>

GÖRSEL KAYNAKÇASI

Kullanılan resimler yayınevi arşivinden ve www.shutterstock.com adresinden alınmıştır.